

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta

**POGODBENI PREMOŽENJSKI REŽIM
PARTNERJEV IZ NESKLENJENE
PARTNERSKE ZVEZE**

Magistrsko delo

Jasmin Dizdarević

Mentorica: prof. dr. Barbara Novak

Ljubljana, junij 2020

Povzetek

Reforma Družinskega zakonika je med drugim prinesla možnost odstopanja od zakonitega premoženjskega režima, ki je bil do sedaj obligatorne narave. Zakonca lahko s pogodbo o urejanju premoženjskopравnih razmerij odstopata od zakonitega premoženjskega režima. Tako je uvedeno spoštovanje avtonomije volje strank in dispozitivnosti pravnih norm na področju urejanja premoženjskih odnosov med zakoncema. Prav tako, je slovenska ureditev nedavno sprejela Zakon o partnerski zvezi, ki omogoča partnerjem iz sklenjene ali neskljenjene partnerske zveze enake pravice na premoženjskopравnem področju, kot jih imajo zakonci in zunajzakonski partnerji. Do sedaj, namreč, partnerji iz neskljenjene partnerske skupnosti sploh niso bili pravno urejeni. S sprejetjem omenjene zakonodaje so tako spoštovana stališča Ustavnega sodišča in prava EU za odpravo diskriminacije, ki so je bili deležni istospolni partnerji. Po novem lahko zakonci, zunajzakonski partnerji in partnerji iz sklenjene ali neskljenjene partnerske zveze uveljavljajo načelo avtonomije pri njihovem premoženjskem režimu. Pri tem jih omejujejo le prisilni predpisi, javni red in morala. Za sklenitev te pogodbe je predpisana obličnost, in sicer sklenitev v notarskem zapisu. Notarji bodo t. i. pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij objavili v registru pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, s čimer se bo dosegel učinek *erga omnes* in zasledovala uresničitev pravne varnosti.

Ključne besede: neskljenjena partnerska zveza, življenjska skupnost, istospolni pari, pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, načelo avtonomije, družinski zakonik, zakon o partnerski zvezi, notarski zapis.

Abstract

Among others, the reform of the Family Code enabled an opportunity of derogation from the legal matrimonial property regime which has been of obligatory nature so far. Spouses can derogate from the legal matrimonial property regime by a contract on regulation of proprietary relations. Thus, the respect of the autonomy of the will of parties and dispositivity of a rule of law in the field of settling the property relationships between the spouses was introduced. Besides, the Slovenian legal system has recently adopted the Civil Union Act which enables the partners in a formal or an informal civil union the same rights in the property field as spouses and partners of informal relationships have. Up until now, partners from the informal civil union have not even been governed by law. By adopting the mentioned legislation, the positions of the Constitutional Court and the EU law to eliminate discrimination experienced by same-sex couples are thus respected. From now on, the spouses and the partners of informal relationship and the partners of the formal and informal civil union can draw on the resource of the autonomy in their property arrangement. In the process, they are limited only by regulations of constraint and public order and morality. To conclude this agreement, the form is prescribed, i.e. in a notarial record. Notaries will publish the so-called contracts on regulation of proprietary relations in the register of the contracts on regulation of proprietary relations. Thus, the effect of *erga omnes* will be established and the fulfilment of legal certainty will be pursued.

Key words: non-formal civil union, living community, same-sex couples, contract on regulation of proprietary relations, principle of autonomy, Family Code, Civil Union Act, notarial record.

KAZALO

1	UVOD	5
2	PRAVNI VIRI UREJANJA ISTOSPOLNIH PARTNERSKIH SKUPNOSTI	6
2.1	EVROPSKO PRAVO	6
2.2	USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE	9
2.3	ZAKON O ZAKONSKI ZVEZI IN DRUŽINSKIH RAZMERJIH.....	9
2.4	ZAKON O REGISTRACIJI ISTOSPOLNE PARTNERSKE SKUPNOSTI	10
2.5	DRUŽINSKI ZAKONIK	11
2.6	ZAKON O PARTNERSKI ZVEZI	12
3	UGOTAVLJANJE OBSTOJA NESKLENJENE PARTNERSKE ZVEZE	13
4	PREMOŽENJSKI REŽIM	14
5	POGODBENI PREMOŽENJSKI REŽIM	16
5.1	IME POGODBE	18
5.2	OMEJITVE PRI SKLEPANJU POGODBE O UREDITVI PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ	19
5.3	VSEBINA POGODBE	21
5.3.1.1	Dogovor glede skupnega premoženja.....	22
5.3.1.2	Razpolaganje s premoženjem	24
5.3.1.3	Sporazum o preživljanju.....	24
5.3.1.4	Vlaganja v nepremičnine	25
5.3.1.5	Vlaganja v podjetje.....	25
5.3.1.6	Podjetniško premoženje zakoncev.....	27
5.3.1.7	Dednopravne klavzule.....	28
5.3.1.8	Sporazum o odpovedi neuvedenemu dedovanju.....	28
5.3.1.9	Dosmrtno preživljanje	29
5.3.1.10	Pogodba o preužitku.....	30
5.4	VLOGA NOTARJA	30
5.5	HRAMBA IN REGISTER.....	33
5.5.1	Javnost podatkov iz registra	34
6	PRENEHANJE POGODBE O UREDITVI PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ	35
7	STROŠKI POGODBE	36
8	SKLEP	38
9	VIRI	40
9.1	LITERATURA.....	40
9.2	PRAVNI PREDPISI	41
9.3	SODNA PRAKSA	42
9.3.1	Sodna praksa ESČP	42
9.3.2	Domača sodna praksa.....	42
9.4	SPLETNI VIRI.....	43

1 Uvod

Sprejem nove družinskopravne zakonodaje omogoča zakoncema, da celovito uredita njun premoženjski režim s pogodbo družinskega prava, ki omogoča postavitev pravil, drugačnih od premoženjskega režima, ki ga predvideva zakon. Premoženjskopravna pravila veljajo tudi za istospolne partnerje, ki so urejeni v ločenem zakonu. Možnost pogodbenega urejanja premoženjskega režima med partnerji je bila sicer mogoča že pred sprejemom nove družinske zakonodaje, sedaj pa lahko partnerja tudi odstopata od prej prisilnih predpisov zakonitega premoženjskega režima. Ta institut predstavlja novost v slovenskem pravnem redu, ki je bila dolgo pričakovana in predstavlja dobrodošlo spremembo.

V svoji magistrski nalogi bom predstavil pogodbeni premoženjski režim partnerjev iz neskljenjene partnerske zveze. V preteklosti je glede njihove ureditve obstajala pravna praznina, saj istospolnih partnerjev, ki so živeli v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti niso doletele pravne posledice kot partnerjev iz zunajzakonske skupnosti. S tem ni bil zavarovan šibkejši partner, ravno tako partnerja nista imela pravic na dednopravnem področju. Za to magistrsko nalogo sem se odločil, ker sem v času sprejetja novega Družinskega zakonika (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18, s spremembami – v nadaljevanju: DZ) opravljal študentsko delo pri notarju, kar mi je omogočalo, da nekatera področja pogodbenega premoženjskega režima bolje predstavim.

Najprej bom opisal pravne vire, ki so pomembni za urejanje istospolnih partnerjev. Pri tem bom opisal še sodno prakso, ki je prispevala k odpravi neenakosti. Nato bom na kratko predstavil premoženjski režim na splošno in podrobneje pogodbeni premoženjski režim med partnerjema iz neskljenjene partnerske zveze. Največ pozornosti bom namenil vsebini pogodbe o ureditvi premoženjskopravnih razmerij in vlogi notarja. Pri sklepanju pogodbe o ureditvi premoženjskega režima med partnerjema ima pomembno vlogo notar in njegov vpis obstoja pogodbe v register pogodb o ureditvi premoženjskopravnih razmerij, zato bom opisal tudi njegovo vlogo v tem postopku. Vseskozi bom pozoren na morebitno drugačno obravnavo, ki sta ju deležna partnerja. Ob zaključku želim potrditi hipotezo magistrskega dela, da partnerji iz neskljenjene partnerske zveze pri sklepanju pogodbenega premoženjskega režima *de facto* niso izenačeni z zunajzakonskimi partnerji ali zakonci. Za obravnavanje teme bom uporabil veljavno zakonodajo in relevantno strokovno literaturo. Pri tem želim opozoriti, da zakon smiselno enači premoženjske posledice med partnerji iz neskljenjene partnerske zveze s partnerji v zunajzakonski skupnosti, za katere veljajo enake posledice, kot če bi sklenili zakonsko zvezo. V kolikor izrecno ne omenim, da za partnerja iz neskljenjene partnerske

zveze velja drugačen režim, velja, da so premoženjskopravne posledice za partnerje iz sklenjene ali ne sklenjene partnerske zveze smiselno enake kot za zakonca oziroma partnerja iz zunajzakonske skupnosti.

2 Pravni viri urejanja istospolnih partnerskih skupnosti

2.1 Evropsko pravo

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, Mednarodne pogodbe, št. 7-41/94 – v nadaljevanju: EKČP) glede varstva pravice do zasebnosti družinskega življenja nalaga državam podpisnicam,¹ da se ne vmešavajo v izvajanje pravice do zasebnosti posameznika, t. i. negativna obveznost, in da varujejo pravico do zasebnosti pred državno oblastjo, t. i. pozitivna obveznost.² Pravica do zasebnosti družinskega življenja med drugim zajema tudi vzpostavljanje vezi z drugimi ljudmi, predvsem na intimni ravni, kar pomeni tudi vzpostavitev družine. Družina, po praksi Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP), ne pomeni le zakonske zveze, ampak tudi *de facto* življenjsko skupnost tako med raznospolnimi kot tudi med istospolnimi partnerji. ESČP pri odločanju o obstoju družine presoja v posameznem primeru predvsem, ali obstajajo *de facto* družinske vezi, kot na primer skupni dom pritožnikov.³ Za obstoj družine ni treba, da imata partnerja otroka. ESČP je stališča, da dolgotrajno razmerje med istospolnima partnerjema predstavlja družinsko razmerje, ki uživa varstvo po 8. členu EKČP. To pomeni, da so istospolne skupnosti tako kot raznospolne skupnosti upravičene do pravnega priznanja in varstva njihovega razmerja.⁴

ESČP je 24. junija 2010 izdalo sodbo v zadevi *Schalk in Kopf proti Avstriji*,⁵ kjer se pritožnika, istospolna partnerja iz neskljenjene partnerske zveze, sklicujeta na kršitev prepovedi diskriminacije (14. člen EKČP) v zvezi z 8. in 12. členom EKČP. Zatrjevala sta, da jima država diskriminatorno onemogoča, da bi sklenila zakonsko zvezo. Sklicevala sta se na jezikovno razlago 12. člena EKČP, ki določa, da imajo moški in ženske, zreli za zakon, pravico skleniti zakonsko zvezo in ustanoviti družino v skladu z domačimi zakoni, ki urejajo

¹ Pravna praksa, ki jo razvije ESČP se uporablja kot minimalni standard človekovih pravic tudi v Svetu Evrope. Morebitno odstopanje od postavljenih standardov, lahko pomeni obsodilno sodbo pred ESČP.

² Lampe R., 2010, str. 402–403.

³ Sodba ESČP, Johnston in ostali proti Irski, št. 9697/82 z dne 18. 12. 1986, na URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57508> (8. 4. 2020).

⁴ Avbelj B., v: Štrum L. (ured.), 2011, str. 891.

⁵ Zadeva Schalk and Kopf proti Avstriji, št. 30141/04 z dne 24. 6. 2010, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-99605%22%5D%7D> (8. 4. 2020).

uvajanje te pravice. Trdila sta, da besedna zveza »moški in ženske« iz določbe 12. člena EKČP ne izključuje sklenitev zakonske zveze istospolnih partnerjev. Taka argumentacija naslovnega sodišča ni prepričala, saj je poudarilo, da v času, ko je bila konvencija pisana, v nobeni evropski državi ni bila omogočena zakonska zveza med istospolnimi partnerji. Sodišče hkrati priznava, da se časi spreminjajo in da 12. člen EKČP ne izključuje istospolnih parov. Nadalje sodišče pojasnjuje, da v Evropi ne obstaja konsenz glede omogočanja sklenitve zakonske zveze istospolnim parom in da je ureditev tega vprašanja prepuščena državam podpisnicam. Sodišče je tako torej prišlo do zaključka, da 12. člen EKČP ne nalaga državam podpisnicam pozitivne dolžnosti omogočanja sklenitve zakonske zveze istospolnim parom. Enako obrazložitev je podalo v primeru pritožnikovih zatrjevanih kršitev prepovedi diskriminacije v zvezi z 8. členom EKČP. ESČP od tega stališča tudi dandanes ne odstopa, čeprav je že obravnavalo novejši zadeve v zvezi z neomogočanjem sklenitve zakonske zveze istospolnim partnerjem v zvezi z 12. členom EKČP.⁶ V zadevi Orland in ostali proti Italiji sodišče v 192. točki svoje odločbe pove, da so podpisnice na podlagi 12. in 14. člena EKČP, še vedno svobodne glede onemogočanja sklenitve zakonske zveze istospolnih parov. Besedna zveza »še vedno« lahko namiguje, da se bodo zadeve v prihodnosti spremenile. Sicer pa se odločitev sodišča ne zdi smiselna, saj sodišče prizna, da 12. člen EKČP zajema tudi istospolne pare, a ne želi, da bi jim bila omogočena sklenitev zakonske zveze.⁷

Kljub vzpostavljeni praksi ESČP nekateri teoretiki trdijo, da zaradi prepovedi diskriminacije iz 14. člena EKČP obstaja pozitivna dolžnost podpisnic, zagotoviti uživanje pravic in svoboščin vsem ljudem brez razlikovanja glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnost ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine. Ta prepoved diskriminacije naj bi pomenila dolžnost države, da za istospolne partnerje ustvari zakonski zvezi enakovreden status. Nasprotno od stališča evropske judikature, zasledimo v pravnih aktih različnih mednarodnih organizacij pozive državam, naj istospolnim zagotovijo enake pravice kot vsem drugim ljudem.⁸

⁶ Sodbe ESČP, Oliari in ostali proti Italiji, št. 18766/11 in 36030/11 z dne 21. 7. 2015, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-156265> (18. 6. 2020), Orlandi in ostali proti Italiji, št. 26431/12 z dne 3. 12. 2013, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-139934> (18. 6. 2020), Hämäläinen proti Finski, št. 37359/09 z dne 16. 7. 2014, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-145768> (18. 6. 2020) ter Chapin in Charpentier proti Franciji, št. 40183/07 z dne 9. 6. 2016, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-163436> (18. 6. 2020).

⁷ Johnson, Falcetta, 2018, str. 15, na URL: <https://ssrn.com/abstract=3136642> (7. 4. 2020).

⁸ Novak B., v: Zupančič K., Novak B., 2008, str. 190–191.

Pravico iz 12. člena EKČP je dopustno omejiti le do točke, kjer še ni prizadeto bistvo te pravice. Formalnosti, ki jih predpisujejo države podpisnice, ne smejo biti diskriminatorne. Varstvo načela prepovedi diskriminacije je bilo okrepljeno s sprejetjem Protokola številka 12 k EKČP, ki je bil podpisan leta 2001 in je začel veljati leta 2005. Ta protokol so lahko ratificirale države članice Sveta Evrope, ki so podpisale konvencijo. Slovenija ga je ratificirala leta 2010.⁹

Države EU so poleg EKČP podvržene tudi pravilom prava EU. Ta temelji na štirih temeljnih svoboščinah, in sicer, prosti pretok kapitala in plačil, storitev, blaga in oseb. Prost pretok oseb ima podlago v Pogodbi o delovanju Evropske unije (Uradni list C 326), ki v 18. členu ureja prepoved diskriminacije na podlagi državljanstva, v 20. členu uvaja državljanstvo Unije, v 21. členu ureja pravico prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic ter v 81. členu določa pravosodno sodelovanje držav članic v civilnih zadevah. Te temeljne svoboščine omogočajo nastanek življenjskih skupnosti partnerjev iz različnih držav članic, zato se je tudi pojavila težnja po unifikaciji družinskega prava. Komisija za evropsko družinsko pravo (CEFL) je s tem namenom sestavila tipična načela, ki naj bi bila najbolj primerna za harmonizacijo družinskega prava v Evropi. Ta načela komisije med drugim spodbujajo pogodbeno avtonomijo med partnerjema glede njunega premoženja, vendar izpostavljajo težavnost upoštevanja načela izravnave pogajalskega neravnotežja. Treba je varovati šibkejšo pogodbeno stranko, kar je lahko v nasprotju s spodbujanjem pogodbene avtonomije.¹⁰

V okviru evropskega družinskega prava naj še omenim, da so konec januarja 2019¹¹ določene pristojnosti notarjev vezane na dve evropski uredbi, ki urejata okrepljeno sodelovanje na področju premoženjskih razmerji mednarodnih parov. Prva uredba se nanaša na pristojnost, pravo, ki se uporablja, ter na priznavanje in izvrševanje odločb na področju premoženjskih razmerji med zakoncema (Uredba Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016), druga pa na pristojnost, pravo, ki se uporablja, ter priznavanje izvrševanje odločb na področju premoženjskopравnih posledic registriranih partnerskih skupnosti (Uredba Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016).¹² Druga uredba se uporablja za registrirane partnerje istega ali različnega spola. To odpira vprašanje, kam spadajo t. i. *de facto* razmerja oziroma neformalizirane življenjske skupnosti med istospolnimi ali heterospolnimi, ki niso registrirani

⁹ Glej Uradni list RS, št. 46/10, Mednarodne pogodbe, št. 8/10.

¹⁰ Boele-Woelki K. (ured.), 2019, str. 53–54.

¹¹ Natančneje 29. januarja 2019.

¹² Kralj S., Notarski vestnik, št. 11/18, str. 7.

in ne izpolnjujejo pogoja formaliziranosti. V slovenskem pravu sta to tako zunajzakonska skupnost kot neskljenjena partnerska zveza. Uredba 2016/1104 takšni razmerji izključuje, ker ne izpolnjujejo pogoja registracije. Če taka razmerja ne moremo uvrstiti niti v Uredbo 2016/1103, potem se za ta razmerja še vedno uporabljajo nacionalna koalizijska pravila. Očitno gre za vprašanje, ki ga bo v prihodnosti moralo razjasniti Sodišče EU.¹³

2.2 Ustava Republike Slovenije

Temelj pravnega urejanja zakonske zveze in drugih družinskih razmerji v Republiki Sloveniji predstavlja Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – s spremembami – v nadaljevanju: URS) kot najvišji splošni pravni akt. Določba 53. člena URS podrobneje ureja pravico do spoštovanja družinskega življenja, ki jo EKČP zagotavlja v 8. členu. URS v 53. členu določa, da temelji zakonska zveza na enakopravnosti zakoncev. V istem členu Ustave govori o zakonski zvezi, ki je sklenjena pred pristojnim državnim organom in zunajzakonski skupnosti, pri tem pa ju ne definira, ampak to prepušča zakonu. Ključna je prepoved diskriminacije, ki izhaja iz 14. člena URS in ki določa, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino.¹⁴ Potreba po zagotavljanju enakega obravnavanja na vseh področjih izhaja tudi iz obveznosti, določene v 5. členu URS, po kateri država na svojem ozemlju varuje človekove pravice in temeljne svoboščine.¹⁵ V 15. členu URS je tudi določeno, da nobene človekove pravice ali temeljne svoboščine, urejene v pravnih aktih, ki veljajo v Sloveniji, ni dopustno omejevati z izgovorom, da je ta ustava ne priznava ali da jo priznava v manjši meri. Z ratifikacijo prej omenjenega 12. protokola k EKČP države podpisnice razširijo domet pravice do enakega obravnavanja ljudi na vse zakonsko določene pravice in ne le pravice iz URS in EKČP.¹⁶

2.3 Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih

V Republiki Sloveniji je bil poglobitni vir družinskega prava ZZZDR, ki je pričel veljati 1. januarja 1977 in je urejal večino družinskih razmerji. ZZZDR je urejal zakonsko zvezo, razmerja med starši in otroki (in med drugimi sorodniki), posvojitev, rejništvo ter varstvo

¹³ Dolžan J., Odvetnik, št. 90/19, str. 107–108.

¹⁴ Določba 14. člena URS.

¹⁵ Določba 5. člena URS.

¹⁶ Določba 1. člena Zakona o ratifikaciji protokola št. 12 h konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (MPKVCPB).

mladoletnih otrok in drugih oseb, ki niso sposobne same skrbeti zase, za svoje pravice in koristi.¹⁷ Pri tem ni definiral zunajzakonske skupnosti, ampak jo je v 12. členu opisal kot dalj časa trajajočo življenjsko skupnost moškega in ženske, ki nista sklenila zakonske zveze. Izraz zunajzakonska skupnost najdemo šele kasneje v URS iz leta 1991 (54. člen URS) in kasneje tudi v določbah ZZZDR z novelo iz leta 2004. Tako je 127. člen ZZZDR določal dolžnost zunajzakonskega partnerja, da preživlja otroka svojega partnerja.¹⁸ ZZZDR ni urejal istospolnih skupnosti, ki dolgo časa sploh niso bile pravno priznane.

2.4 Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti

Slovenski zakonodajalec je s predlogom Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05, 55/09, s spremembami – v nadaljevanju: ZRIPS) izpostavil, da v vsakdanji praksi družbe obstajajo življenjske skupnosti istospolnih oseb, ki si medsebojno pomagajo. Priznali so problem zaščite ekonomsko šibkejši osebe in s tem potrebe po vzpostavitvi možnosti registracije istospolne partnerske skupnosti.¹⁹ Od sprejema zakona je bila skupnost dveh žensk oziroma dveh moških, registrirana pred pristojnim organom in skladno z zakonom, urejena s posebnim zakonom, ločeno od sistema raznospolnih partnerskih skupnosti. Zakon se je začel uporabljati s sprejetjem Pravilnika o registraciji partnerskih skupnosti (Uradni list RS, št. 55/06, 91/11, 33/16), ki je podrobneje določal nekatere institute in standarde, potrebne za registracijo. Istospolna partnerja sta lahko dosegla pravne učinke njune življenjske skupnosti le, če sta bila skladno z zakonom registrirana pred pristojnim organom. Njun namen registracije sta morala prijaviti upravni enoti, kjer sta želela registrirati skupnost, in sicer 30 dni pred nameravano registracijo.²⁰ Po končanem postopku registracije se je registrirana istospolna partnerska skupnost zaradi lažjega dokazovanja vpisala v register istospolnih partnerskih skupnosti, ki ga je vodila upravna enota. Posledice registrirane partnerske skupnosti so se kazale tako na osebnem kot na premoženjskem področju. Na tem področju je bila ključna posledica nastalega režima skupnega premoženja partnerjev. Pravilo je bilo kot pri raznospolnih partnerjih prisilne narave, zato se partnerja glede skupnega premoženja nista mogla dogovoriti drugače, kot je to določal zakon.²¹

¹⁷ Določba 1. člena ZZZDR.

¹⁸ Novak B., 2015, str. 56.

¹⁹ Predlog ZRIPS z dne 1. 4. 2005 na str. 2, na URL:

<https://www.dz->

[rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C1256FD9004833DD&db=kon_zak&mandat=IV&tip=doc#](https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C1256FD9004833DD&db=kon_zak&mandat=IV&tip=doc#) (4. 6. 2020).

²⁰ Določba 6. člena ZRIPS.

²¹ Novak B., 2015, str. 126–135.

Ustavno sodišče RS je v odločbi, št. U-I-425/06-10 z dne 2. 7. 2009 ugotovilo, da je ZRIPS v neskladju z URS, ko je presoјalo, ali za razlikovanje ureditve dedovanja med zakonci ter med neregistriranimi istospolnimi partnerji obstaja kakšen ustavno dopusten razlog. Tak razlog v obravnavani zadevi ni bil razviden. Do odprave ugotovljenega neskladja za dedovanje med partnerjema registrirane istospolne partnerske skupnosti so veljala enaka pravila kot za dedovanje med zakoncema po Zakonu o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, s spremembami – v nadaljevanju: ZD).

2.5 Družinski zakonik

Sprejetje DZ leta 2017 je pomenilo celovito reformo družinskega prava v Republiki Sloveniji. Zaradi obsežnih sprememb je DZ pričel veljati 2 leti kasneje, in sicer 15. 4. 2019. DZ ureja zakonsko zvezo, zunajzakonsko skupnost, razmerja med starši in otroki, oblike pomoči države pri težavah partnerskega in družinskega življenja, ukrepe za varstvo koristi otroka ter preživljanje, posvojitve, podelitev starševske skrbi sorodniku, rejništvo in skrbništvo za otroke in odrasle osebe, ki potrebujejo posebno varstvo.²² Poleg opredelitve zakonske zveze in družine, DZ definira tudi zunajzakonsko skupnost. To je zelo dobrodošlo, saj načelo pravne države iz 2. člena URS, ki vsebuje tudi načelo jasnosti in določnosti predpisov, zakonodajalca zavezuje k temu, da normo oziroma njeno vsebino jasno opredeli.²³ Prvotni namen pravne ureditve zunajzakonske skupnosti naj bi bil varovati šibkejšega partnerja pred izkoriščanjem drugega. Hkrati je ta ureditev partnerjema vsiljena proti njuni volji in tako omejuje njuno svobodo glede odločitve o ureditvi njune skupnosti. Dejstvo, da partnerja nista sklenila partnerske zveze, je lahko tudi pokazatelj, da ne želita vmešavanja prava v nujno razmerje, s tem pa tudi pravnih posledic, ki so določene za zakonsko zvezo.²⁴ Čeprav se definicija zunajzakonske skupnosti ne spreminja, se spreminjajo posledice med zunajzakonskima partnerjema, ker DZ spreminja pravne posledice v razmerju med zakoncema. To še posebej velja za pravne posledice partnerjev na premoženjskem področju.²⁵

²² Določba 1. člena DZ.

²³ Odločba Ustavnega sodišča RS, št. U-I-152/03, Uradni list RS, št. 36/06 in OdlUS XV, 22.

²⁴ Zupančič K., 1999, str. 97.

²⁵ Novak B., 2018, str. 50.

DZ še vedno ne ureja istospolnih skupnosti. Taka ureditev je bila predlagana z DZ leta 2011,²⁶ vendar takrat DZ zaradi referendumu ni bil sprejet. Istospolne skupnosti so tako urejene v drugem zakonu.

2.6 Zakon o partnerski zvezi

Zakon o partnerski zvezi (Uradni list RS, št. 33/16 – v nadaljevanju: ZPZ) je bil sprejet 21. 4. 2016 in se je začel uporabljati 24. 2. 2017. Na novo pravno ureja istospolne partnerske zveze z upoštevanjem izenačitve pravnih posledic med partnerjema s pravnimi posledicami, kot jih DZ predvideva za raznospolne partnerje. ZPZ v 2. členu opredeljuje partnersko zvezo kot skupnost dveh žensk ali dveh moških. Taka zveza ima na vseh pravnih področjih enake pravne posledice kot jih ima zakonska zveza, razen če ZPZ določa drugače.²⁷ Pomembna novost na področju družinskega prava je priznanje dejanske življenjske skupnosti istospolnih parov. ZPZ tako v prvem odstavku 3. člena opredeljuje neskljenjeno partnersko zvezo kot dalj časa trajajočo življenjsko skupnost dveh žensk ali dveh moških, ki nista sklenila partnerske zveze, in ni razlogov, zaradi katerih bi bila partnerska zveza med njima neveljavna. ZPZ določa, da imata partnerja iz neskljenjene partnerske zveze v razmerju med njima enake pravne posledice, kakor če bi sklenila partnersko zvezo. Prav tako ima neskljenjena partnerska zveza enake pravne posledice kot zunajzakonska skupnost na tistih pravnih področjih, na katerih ima pravne posledice zunajzakonska skupnost, razen če ZPZ določa drugače.²⁸ Kot omenjeno zgoraj, je nekdanji veljavni ZRIPS urejal pravice in obveznosti le med registriranimi istospolnimi partnerji, medtem, ko skupnosti dveh istospolnih oseb, ki niso registrirale partnerske skupnosti, sploh niso bile zakonsko urejene. ZPZ tako odpravlja vse neenakosti z raznospolnimi partnerji, razen pri posvojitvah otrok in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo.²⁹

Podlaga za uvedbo posebnega instituta neskljenjene partnerske zveze v ZPZ, je bila odločba Ustavnega sodišča RS, št. U-I-212/10-15 z dne 14. 03. 2013 (Uradni list RS, št. 31/2013, OdlUS XX, 4). S to odločbo je sodišče odločilo, da pri zakonitem dedovanju ni ustavno dopustnega razloga za razlikovanje med partnerjema zunajzakonske skupnosti in med partnerjema dalj časa trajajoče dejanske istospolne partnerske skupnosti. S tem se je ZPZ

²⁶ Glej Predlog DZ z dne 2. 6. 11 na str. 3, na URL: https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C12578A300523C14&db=kon_zak&mandat=VI&tip=doc# (18. 6. 2020).

²⁷ Drugi odstavek 2. člena ZPZ.

²⁸ Drugi odstavek 3. člena ZPZ.

²⁹ Tretji odstavek 2. člena in četrti odstavek 3. člena ZPZ.

približal stališčem Ustavnega sodišča RS, ki so podlaga sprejetju ZPZ, saj namreč ni razloga za drugačno obravnavanje dveh istospolnih partnerjev, ki sta v dejanski življenjski skupnosti, od partnerjev iz zunajzakonske skupnosti. Do odprave ugotovljenega neskladja so pri dedovanju med partnerjema iz dalj časa trajajoče neregistrirane istospolne partnerske skupnosti veljala enaka pravila, kot veljajo za dedovanje med zunajzakonskima partnerjema.

Ustavno sodišče RS je vse od leta 2003 usmerjalo pravno ureditev v smer popolne izenačitve istospolnih partnerskih skupnosti z zakonsko zvezo in zunajzakonsko skupnostjo. Zakonodajalec je to upošteval s sprejemom ZPZ, ki dosledno spoštuje 14. člen URS.³⁰

3 Ugotavljanje obstoja neskljenjene partnerske zveze

Neskljenjena partnerska skupnost je izenačena s partnersko zvezo, vendar ta izenačitev velja le na področju razmerja med partnerjema. Na ostalih področjih ima neskljenjena partnerska zveza enake posledice kot zunajzakonska skupnost, ki nastopijo za nazaj (*ex tunc*), tj. učinkujejo od trenutka, ko sta partnerja začela živeti skupaj.³¹

Dokazovanje obstoja neskljenjene partnerske zveze je lahko zelo zahtevno in se presoja od primera do primera brez taksativno naštetih kriterijev.³² Pomemben dejavnik pri presoji je skupno bivanje, vsekakor pa ni edini. Dejstvo, da imata dve osebi dolgotrajen, tesen in intimen odnos, hkrati pa imata obe svoj dom, kamor se vračata in sta ekonomsko samostojni, ne pomeni izpolnjenosti pravnega standarda zunajzakonske skupnosti ali neskljenjene partnerske zveze.³³ Poleg skupnega doma je pomembna tudi ekonomska skupnost in s tem ekonomska soodvisnost partnerjev. Pri tem ni tako pomemben voljni element, kakor pa izkazane dejanske okoliščine, po katerih je mogoče sklepati na zunajzakonsko skupnost.³⁴

Če med partnerjema obstaja spor o obstoju neskljenjene partnerske zveze, lahko vsak od njiju zahteva, naj sodišče oziroma drug pristojni organ odloči o tem vprašanju le, če je (ne)obstoj partnerske zveze pomemben za razrešitev kakšnega drugega vprašanja.³⁵ Tako kot to velja za zunajzakonsko skupnost, se tudi o obstoju neskljenjene partnerske skupnosti odloča samo kot o predhodnem vprašanju, pomembnem za razrešitev kakšnega ključnega vprašanja,

³⁰ Möderndorfer J., 2015, str. 5.

³¹ Novak B., 2017, str. 154.

³² Sodba in sklep Višjega sodišča v Ljubljani, št. III Cp 948/15 z dne 12. 8. 2015, na URL: <http://www.sodisce.si/vislj/odlocitve/2015081111384277/> (18. 6. 2020).

³³ Sodba Vrhovnega sodišča, št. II Ips 817/06 z dne 10. 5. 2007, na URL: <http://www.sodisce.si/vsrs/odlocitve/10951/> (18. 6. 2020).

³⁴ Sklep Višjega sodišča v Kopru, št. II Ips 104/03 z dne 5. 2. 2004, na URL: <http://www.sodisce.si/vsrs/odlocitve/8763/> (18. 6. 2020).

³⁵ Novak B., 2017, str. 159.

kot na primer, ali je nastalo skupno premoženje, ki naj se deli. Odločitev o tem vprašanju ima pravni učinek samo v zadevi, v kateri je bilo to vprašanje rešeno. Ugotovitev sodišča torej nima učinka *res judicata*. To pomeni, da se lahko zgodi, da bo sodišče v različnih postopkih o obstoju določenih pravic ali obveznosti drugače rešilo vprašanje o obstoju neskljenjene partnerske zveze.³⁶

4 Premoženski režim

Premoženjski režim zakoncev je celota pravil, ki urejajo premoženjska razmerja med zakoncema in v razmerju do tretjih oseb.³⁷ To so pravila, ki med drugim govorijo o vprašanju lastnine, upravljanju in razpolaganju s posameznimi stvarmi, udeležbi na premoženju, ki ga partnerja pridobita v času trajanja zakonske zveze, odgovornosti za obveznosti enega od zakoncev, in vprašanje premoženjskopравnih posledic razveze.³⁸

ZPZ ne ureja premoženjskega režima med partnerji iz sklenjene partnerske zveze, temveč v devetem odstavku 4. člena napotuje na smiselno uporabo določb DZ. To določbo je treba razlagati tudi v zvezi z drugim odstavkom 3. člena ZPZ, ki enači pravne posledice med partnerji v sklenjeni in partnerji v neskljenjeni partnerski zvezi. Prav tako ima neskljenjena partnerska zveza enake pravne posledice kot zunajzakonska skupnost na tistih pravnih področjih, na katerih ima pravne posledice zunajzakonska skupnost. Tako so partnerji iz neskljenjene partnerske zveze na področju premoženjskih pravic izenačeni z zakonci in vsemi omenjenimi skupinami partnerjev.³⁹ V nadaljevanju se na določenih mestih nanašam na zakonce, zaradi pravne podlage iz katere izhajam, vendar so pravne posledice enake tudi za partnerje iz neskljenjene partnerske zveze. Morebitne razlike v pravnih posledicah bom izrecno izpostavil.

Premoženjski režim med zakoncema določa DZ, zato govorimo o zakonitem premoženjskem režimu, ki je bil po ureditvi v ZZZDR obligatorne narave. To pomeni, da se zakonca nista mogla dogovoriti drugače, kot je določal ZZZDR. Zakoniti premoženjski režim izhaja iz skupnega in posebnega premoženja vsakega zakonca.⁴⁰ DZ opredeljuje skupno premoženje kot vse premoženjske pravice, ki so bile pridobljene z delom ali odplačno med trajanjem zakonske zveze in življenjske skupnosti zakoncev. Morebitno premoženje, ki bi bilo

³⁶ Novak B., 2017, str. 140-141.

³⁷ Določba 63. člena DZ.

³⁸ Žnidaršič Skubic V., v: Novak B. (red.), 2019, str. 175.

³⁹ Žnidaršič Skubic V., Pravni letopis, 2018, str. 123.

⁴⁰ Določba 66. člena DZ.

pridobljeno na podlagi in s pomočjo skupnega premoženja, je prav tako skupno premoženje zakoncev.⁴¹ Nastanek skupnega premoženja je ena najpomembnejših posledic zakonske zveze na premoženjskem področju. Pravila o tem, kaj vse spada v skupno premoženje, je skozi leta razvila sodna praksa. Ta bo relevantna tudi vnaprej, saj v DZ ni naštetu, kaj spada pod skupno premoženje. Najbolj tipičen primer skupnega premoženja je plača zakonca, torej plačilo za delo. Posebno premoženje je opredeljeno kot premoženje vsakega od zakoncev, ki ga je pridobil pred sklenitvijo zakonske zveze ali neodplačno med trajanjem zakonske zveze, in stvari manjše vrednosti za izključno osebno rabo zakonca.⁴² To so na primer preživnine, štipendije, avtorske moralne pravice in posameznikove osebne stvari. Na teh stvareh zakonec izvaja svojo lastninsko pravico samostojno.

Poleg določb DZ glede zakonitega premoženjskega režima je treba upoštevati tudi pravila s področja obligacijskega in stvarnega prava. V praksi nemalokrat pride do težav na nepremičninskem področju. Zakonca, ki se zanašata na zakoniti premoženjski režim, ne smeta spregledati temeljnih pravil stvarnega prava, kot denimo načelo zaupanja v zemljiško knjigo. Klasična situacija je, ko en zakonec vlaga svoje posebno premoženje v nepremičnino, katere lastnik je drugi zakonec. Ob morebitnem razpadu zakonske zveze pa pride do situacije, kjer zakonec ugotovi, da navkljub vlaganjem nima nobenih stvarnopравnih upravičenj.

Na stvareh iz skupnega premoženja imata zakonca skupno lastnino.⁴³ Skladno s Stvarnopравnim zakonikom (Uradni list RS, št. 87/2002, 91/2013, 23/2020) to pomeni, da njuni deleži niso vnaprej določeni. Zakonca upravljata in razpolagata s skupnim premoženjem skupno in sporazumno. DZ to pravilo omili z domnevo, da ima zakonec soglasje drugega zakonca, če gre za posle rednega upravljanja ali če razpolaga s premičnino manjše vrednosti.⁴⁴

Zakonca lahko svoje skupno premoženje kadarkoli razdelita, o tem se lahko sporazumeta z dogovorom v obliki notarskega zapisa. Sicer pa se skupno premoženje razdeli, če njuna zakonska zveza preneha.⁴⁵ Zakoniti režim izhaja iz domneve, da sta deleža zakoncev na skupnem premoženju enaka.⁴⁶ Delitev lahko zahteva tudi upnik, zlasti v času trajanja zakonske zveze. Upnik naprej zahteva, da se določijo deleži na skupnem premoženju, nato pa nanj poseže z izvršbo in se poplača.⁴⁷

⁴¹ Določba 67. člena DZ.

⁴² Prvi in drugi odstavek določbe 77. člena DZ.

⁴³ Določba tretjega odstavka 68. člena DZ.

⁴⁴ Določbi prvega in drugega odstavka 69. člena DZ.

⁴⁵ Določba prvega odstavka 71. člena DZ.

⁴⁶ Določba prvega odstavka 74. člena DZ.

⁴⁷ Določba prvega odstavka 83. člena DZ.

Premoženjski režim omogoča zakoncema, da med seboj sklepata vse pravne posle, ki jih lahko sklepata tudi z drugimi osebami. Pogoj je, da je pravni posel med njima sklenjen v obliki notarskega zapisa. Izjema od zahteve po notarskem zapisu je, kadar si zakonca podarita običajna manjša darila, ki so sorazmerna s premoženjskim stanjem darovalca.⁴⁸ S pogodbami, ki ju zakonca lahko skleneta med seboj, lahko urejata tudi njuna premoženjska razmerja. Tu so mišljene predvsem klasične civilnopravne pogodbe, kot so na primer, darilna pogodba, menjalna pogodba, posojilna pogodba, prodajna pogodba in druge.⁴⁹ Navedene oblike urejanja premoženjskega režima treba ločiti od pogodbe, ki jo DZ imenuje Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij. Gre za kompleksno pogodbo družinskega prava, s katero zakonca odstopata od pravil zakonitega premoženjskega režima.⁵⁰

5 Pogodbeni premoženjski režim

Za zakonca velja domneva zakonitega premoženjskega režima, po kateri velja zakoniti premoženjski režim, razen če se o vsebini premoženjskega režima dogovorita s pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, ki jo DZ opredeljuje v 85. členu.⁵¹ Gre za pogodbo družinskega prava, ki ima civilnopravni značaj urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema.⁵² Zakonca se torej z njo dogovorita o vsebini njunega premoženjskega režima, ki se razlikuje od zakonitega. V njej lahko sporazumno uredita tudi druga premoženjska razmerja za čas trajanja zakonske zveze kakor tudi za primer razveze.⁵³ Na tak način lahko zakonca odstopata od zakonitega premoženjskega režima in premoženjski režim med njima uredita po svojih željah.

S pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij se na področju premoženjskega režima med zakoncema uveljavljata dve temeljni civilnopravni načeli, in sicer, načelo avtonomije volje pogodbenih strank ter načelo dispozitivnosti pravnih norm.⁵⁴ Načelo avtonomije pomeni možnost, sposobnost, da stranka sama ureja lastne interese. V okviru zasebnega prava subjekti izražajo svojo avtonomijo in dosegajo določen cilj s pravnimi posli. Pravni posel, s katerim subjekti za čas svojega življenja sporazumno urejajo medsebojna

⁴⁸ Določba 64. člen DZ.

⁴⁹ Erjavec N., Žnidaršič-Skubic V., v: Novak B. (red.), 2019, str. 176.

⁵⁰ Določba prvega odstavka 85. člena DZ.

⁵¹ Določba 65. člena DZ.

⁵² Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B. (red.), 2019, str. 262.

⁵³ Določba prvega odstavka 85. člena DZ.

⁵⁴ Žnidaršič-Skubic V., v: Novak B. (red.), 2019, str. 186.

razmerja, imenujemo pogodbe.⁵⁵ To načelo se odraža v 3. členu Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07, 64/16, 20/18 – v nadaljevanju: OZ), medtem ko se načelo dispozitivnosti pravnih norm odraža v 2. členu OZ, ki pravi, da lahko udeleženci uredijo svoje obligacijsko razmerje drugače, kot je določeno v zakonu, razen če ni v zakonu konkretno določeno drugače.

DZ ne ponuja nekih oblikovanih modelov pogodbenega premoženjskega režima. Pogodbene strani sta svobodni pri oblikovanju svojega premoženjskega režima, kar tudi pomeni udejanjanje načela avtonomije. Vprašanje je, ali je tak obseg svobode pogodbene volje primeren glede na dejstvo, da je ta institut novost za naš prostor. Nek zakonodajalčev model bi bil v pomoč tudi odvetnikom in notarjem, ki strankam sestavljajo pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.⁵⁶

Pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij lahko skleneta bodoča zakonca, zakonca, zunajzakonska partnerja in partnerja iz sklenjene ali partnerja iz nesklenjene partnerske zveze. Bodoča zakonca lahko skleneta pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij pred sklenitvijo zakonske zveze, ki začne učinkovati z dnem sklenitve le-te ali z dnem po sklenitvi zakonske zveze, ki ga določita bodoča zakonca v pogodbi o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.⁵⁷ Ko bodoča zakonca skleneta zakonsko zvezo, pošljeta izpisek iz matičnega registra o sklenjeni zakonski zvezi notarju, pri katerem sta sklenila pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.⁵⁸ Notar nato v osmih dneh od prejema izpiska pošlje Notarski zbornici Slovenije (NZS) zahtevo za vpis v register pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.⁵⁹ Pri zunajzakonskih in partnerjih iz nesklenjene partnerske zveze se pojavi težava, ker njihova življenjska skupnost ni formalizirana. Gre za dejansko življenjsko skupnost, ki navzven ni nujno zaznavna. Težava se pojavi, ker ni formalno določenega dneva, ko se njuna življenjska skupnost prične. Če bi prišlo do morebitnega spora o dejanskem obstoju življenjske skupnosti med partnerjema iz nesklenjene partnerske zveze, bi se moralo to dokazovati za nazaj v vsakem primeru posebej.⁶⁰ Zato lahko bodoča partnerja iz nesklenjene partnerske zveze in bodoča zunajzakonska partnerja skleneta pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij šele, ko dejansko že živita skupaj in dejanska življenjska skupnost med njima obstaja. V nasprotnem primeru ne bi bilo navzven razvidno,

⁵⁵ Varanelli L., 2014, str. 21-23.

⁵⁶ Žnidaršič-Skubic V., v: Novak B. (red.), 2019, str. 187.

⁵⁷ Določba tretjega odstavka 85. člena DZ.

⁵⁸ Določba drugega odstavka 90. člena DZ.

⁵⁹ Določba tretjega odstavka 90. člena DZ.

⁶⁰ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B. (red.), 2019, str. 266.

ali so pogoji za življenjsko skupnost dejansko bili izpolnjeni ali ne, s tem pa tudi ne vemo ali pogodbeni režim med njima sploh velja.⁶¹ Pri pisanju magistrske naloge sem glede te problematike tudi povprašal notarje, ali dopuščajo možnost sklenitve pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med bodočimi partnerji iz neskljenjene partnerske zveze. Rešitev, ki jo predlagajo, je, da bodoča partnerja iz neskljenjene partnerske zveze (ali bodoča zunajzakonska partnerja) o nameravanem datumu vzpostavitve dejanske življenjske skupnosti in začetku pogodbenega režima, obvestita sestavljavca pogodbe.

5.1 Ime pogodbe

Premoženjskopравni pogodbi med zakoncema s tujko pravimo *pacta nuptialia*. Pogodba o urejanju premoženjskopравnih razmerij je poimenovanje, za katerega se je odločil slovenski zakonodajalec, saj v času pred sprejemom DZ niso našli ustrežnejše alternative.⁶² Poimenovanje je predolgo, vendar prej ustaljeni poimenovanji ženitna in predporočna pogodba prav tako ne bi bili ustrezni. Poimenovanje ženitna pogodba ni primerno, saj je Občni državljanski zakonik⁶³ (ODZ) z ženitno pogodbo urejal ustanovitev rodbinskega razmerja in sklenitev zakonske zveze.⁶⁴ Hkrati pa je poimenovanje zastarelo. Namreč izhaja iz časa, ko enakopravnost med spoloma ni bila zasledovana. Poimenovanje je spolno pristransko, saj se »ženi« moški, medtem ko se ženska omoži.⁶⁵ Predporočna pogodba bi bilo kot poimenovanje v DZ zavajajoče, saj zakonca lahko skleneta pogodbo tako pred sklenitvijo zakonske zveze kot tudi med njenim trajanjem.⁶⁶ Hkrati ime vsebuje besedo »poroka«, sklenitev pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij pa ni pogojena s sklenitvijo zakonske zveze.⁶⁷

Poleg dejstva, da je trenutno poimenovanje predolgo, je pred reformo družinskega prava, ki je uvedla pogodbeni premoženjski režim, obstajala skrb, da bi trenutno poimenovanje vnašalo zmedo in nesporazume. Izraz je presplošen, saj zakonca lahko urejata svoj premoženjski režim tudi z ostalimi pogodbami civilnega prava, ki po vsebini ne pomenijo odstopanja od zakonitega premoženjskega režima. S trenutnim poimenovanjem ni izražena kompleksnost in posebnost tega pravnega posla.⁶⁸ V praksi pa ni bojazni pred

⁶¹ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B. (red.), 2019, str. 267-268.

⁶² Žnidaršič-Skubic V., Pravni letopis, 2018, str. 121.

⁶³ Glej ODZ z dne 1. junija 1811, št. 946/1928, na URL: <http://sistory.si/11686/36062> (11. 4. 2020).

⁶⁴ Podgoršek, Notarski vestnik, št. 11/2018, str. 2.

⁶⁵ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B. (red.), 2019, str. 261.

⁶⁶ Določba prvega in tretjega odstavka 85. člena DZ.

⁶⁷ Določba sedmega odstavka 85. člena DZ.

⁶⁸ Žnidaršič-Skubic V., Pravni letopis, 2018, str. 122.

tovrstnimi težavami, saj je pomembna vsebina in ne poimenovanje pogodbe. Vsekakor bi bilo smiselno, da notarji dosledno uporabljajo poimenovanje »Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij« in se pri tem sklicujejo na 85. člen DZ, to pa predvsem zaradi večje jasnosti.⁶⁹

5.2 Omejitve pri sklepanju pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij

Zakonci in s tem tudi partnerji po ZPZ so pri urejanju pogodbenega premoženjskega režima relativno svobodni. V nadaljevanju bom opisal omejitve pri sklepanju pogodbe o urejanju premoženjskopравnega režima.

V DZ ni nikjer omenjeno, da se pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij presoja po pravilih obligacijskega prava, kot DZ to omenja na drugih mestih.⁷⁰ Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij je sicer pogodba družinskega prava, vendar je tudi kot taka podvržena pravilom in temeljnim načelom obligacijskega prava. To pomeni, da zanjo veljajo vsa pravila civilnega prava, razen če specialnejši zakon določa drugače.⁷¹ Načelo pogodbene svobode, ki je vsebovano v 3. členu OZ, pravi, da udeleženci prosto urejajo obligacijska razmerja, ne smejo pa jih urejati v nasprotju z ustavo, s prisilnimi predpisi ali z moralnimi načeli. Civilno pravo med drugim odvzema veljavnost oderuškim pogodbam, pogodbam na podlagi napake volje, pogodbam s čezmernim prikrajšanjem in pogodbam, kjer ni izpolnjena predpisana obličnost.⁷²

Partnerji lahko med seboj sklepajo pravne posle, ki so sklenjeni v obliki notarskega zapisa. Sklenejo lahko tudi pogodbo o urejanju premoženjskopравnih razmerij, ki mora biti prav tako sklenjena v obliki notarskega zapisa, kar določata tako DZ v drugem odstavku 64. člena kot tudi Zakon o notariatu (Uradni list RS, št. 2/07, 33/07, 45/08, 91/13 – v nadaljevanju: ZN) v prvi točki 47. člena. Posledica neizpolnitve obličnostne zahteve je absolutna neveljavnost pravnega posla.⁷³

DZ določa tudi obveznost partnerjev, da se pred sklenitvijo pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij vzajemno seznanita s svojim premoženjskim stanjem, sicer je ta pravni posel relativno neveljaven, tj. izpodbojen.⁷⁴ To določbo lahko razumemo na dva načina, in sicer, da si stranki opišeta obseg svojega celotnega premoženja na dan sklenitve

⁶⁹ Podgoršek B., Notarski vestnik, št. 11/18, str. 23.

⁷⁰ Glej določbe drugega odstavka 80., tretjega odstavka 146., drugi odstavek 259. in 263. člena DZ.

⁷¹ Barlič N., Pravna praksa, št. 31–32/08, str. 26.

⁷² Glej določbe 45., 46., 49., prvega odstavka 55., 118. in 119. člena OZ.

⁷³ Določba 48. člena ZN.

⁷⁴ Določba šestega odstavka 85. člena DZ.

pogodbe, ki je lahko predstavljeno tako v aktivni kot pasivni, ali pa pred notarjem navedeta le, da sta drug drugega seznanila s svojim premoženjskim stanjem, kar notar zapiše v pogodbo.⁷⁵

V praksi notarji v pogodbo praviloma navedejo obseg premoženja, ki ga stranki opišeta, pri tem pa v pogodbo dodajo opozorilo, da je pogodba izpodbojna, če partnerja drug drugega nista v celoti seznanila s svojim premoženjskim stanjem.⁷⁶

Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij ni namenjena razpolaganju partnerjev z osebnimi pravicami, ki spadajo v okvir njunega neformalnega dogovarjanja o načinu življenja. To je na primer dogovor o tem kaj in kdaj bosta nekaj počela, kakšen dopust si bosta privoščila in podobno.⁷⁷

Pri sestavljanju vsebine pogodbe morata partnerja paziti, da so določbe jasne, da je mogoče ugotoviti vsebino premoženjskega režima, o katerem sta se želela dogovoriti oziroma pravila, po katerih sta želela obravnavati medsebojna premoženjska razmerja, sicer velja zakoniti premoženjski režim.⁷⁸

V praksi nemalokrat pride do situacije, ko želita partnerja s pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij urediti tudi premoženjsko razmerje za primer smrti. Pri sestavljanju pogodbe morata partnerja paziti, da ne oblikujeta dednopравne klavzule, saj so v Republiki Sloveniji še vedno nične pogodbe, s katerimi kdo zapuščata svojo zapuščino ali njen del svojemu sopogodbenu ali komu drugemu.⁷⁹ Morebitna ostala dednopравna razmerja po DZ tudi niso del pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij in se morajo urejati zunaj pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij. To pa ne pomeni nujno njihove izključitve iz notarskega zapisa, v katerem bo zapisana tudi pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.⁸⁰

Partnerja sta svobodna pri določitvi stanovanja, v katerem bosta skupaj živela in bo njun dom. Glede odtujitve, obremenitve ali oddaje v najem, ustanovitve pravice služnosti ali kakšne druge pravice na stanovanju v skupnem premoženju, ki bi ovirala njegovo uporabo, smeta partnerja odločati le skupno in sporazumno.⁸¹ Ravno tako, če je najemnik stanovanja, v katerem živita partnerja, le en partner, ta ne sme odpovedati najemnega razmerja brez pisnega soglasja drugega partnerja.⁸² Stanovanjsko varstvo ni dispozitivne narave, zato se partnerja ne

⁷⁵ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B. (red.), 2019, str. 270-271.

⁷⁶ Rožman J., Notarski vestnik, št. 12/2019, str. 65.

⁷⁷ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B. (red.), 2019, str. 265.

⁷⁸ Določba drugega odstavka 89. člena DZ.

⁷⁹ Določba 103. člena ZN.

⁸⁰ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B. (red.), 2019, str. 265.

⁸¹ Določba prvega in drugega odstavka 59. člena DZ.

⁸² Določba tretjega odstavka 59. člena DZ.

moreta dogovoriti, da bi upravljala ali razpolagala s stanovanjem drugače kot to določa DZ.⁸³ Drugače je v primeru, ko bi se en partner vselil v stanovanje drugega partnerja, ki je njegovo posebno premoženje.

5.3 Vsebina pogodbe

DZ v prvem odstavku 85. člena določa, da se zakonca in s tem tudi partnerja v neskljenjeni partnerski zvezi lahko dogovorita o premoženjskem režimu, ki se razlikuje od zakonitega. V ta dogovor lahko vključita tudi druga premoženjska razmerja za čas trajanja življenjske skupnosti in tudi za primer prenehanja le-te. Zakon glede pogodbe določa bolj splošna pravila, zato je treba pri sestavi konkretne pogodbe izhajati zakonskih določb o zakonitem premoženjskem režimu.⁸⁴ DZ v šestem odstavku 85. člena določa, da morata partnerja pred sklenitvijo pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij drug drugega seznaniti s svojim premoženjskim stanjem, sicer je pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij izpodbojna. Poleg tega morata predstaviti cilje, ki jih želita uresničiti s pogodbo. Tako lahko odvetnik ali notar kot sestavljavec pogodbe ugotovi podlago (kavzo) za sklenitev pogodbe. Vsaka pogodbeni obveznost mora imeti dopustno podlago, sicer je pogodba nična.⁸⁵ Ta je razvidna, iz uvodnih ugotovitev, ki so pomemben element pogodbe, saj se z navedbo ugotovitev, olajša rekonstrukcijo prave volje pogodbenih strank ob morebitni kasnejši pravdi.⁸⁶

Pogodba zajema vnaprejšnji dogovor o pravilih obravnavanja medsebojnih premoženjskih razmerij, predvsem pravilo, s katerim je mogoče določiti njune deleže na ustvarjenem premoženju ali pridobljenih stvareh. Smiselno enako velja za obveznosti partnerjev. Pravilo mora biti jasno določeno, sicer DZ v drugem odstavku 89. člena določa, da velja zakoniti premoženjski režim. Partnerja se lahko tudi dogovorita o višini njunih deležev na premoženju, ki ga pridobita z delom trajanja neskljenjene partnerske zveze, in tudi o načinu delitve tega premoženja.⁸⁷

Vprašanje, ki se pri vsebini pogodbe odpira je, kako je z morebitnimi pogoji, ki bi ju pogodbeni stranki vključili v pogodbo o urejanju premoženjskopравnih razmerij. DZ nam glede tega ne daje nobenih odgovorov. OZ določa, da morata tako odložni kot razvezni pogoj

⁸³ Določba tretjega odstavka 70. člena DZ.

⁸⁴ Podgoršek B., Notarski vestnik, št. 10/17, str. 23.

⁸⁵ Določba prvega in četrtega odstavka 39. člena OZ.

⁸⁶ Varanelli L., 2014, str. 314.

⁸⁷ Podgoršek B., Notarski vestnik, št. 10/17, str. 24.

biti v skladu z ustavo, prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli, sicer so absolutno neveljavni.⁸⁸ Kakšne določbe v pogodbi o ureditvi premoženjskopравnih razmerij se štejejo za skladne z moralnimi načeli, bo morala povedati sodna praksa. Nesporno je pogodba, sklenjena pod nemogočim odložnim pogojem, nična, nemogoč razvezen pogoj pa se šteje za neobstoječega.⁸⁹

Skladno z določbami DZ se partnerja lahko dogovorita o: vsebini premoženjskega režima, ki se razlikuje od zakonitega (prvi odstavek 85. člena DZ), medsebojnem preživljanju (86. člen DZ), upravljanju in razpolaganju skupnega premoženja (70. člen DZ), obsegu in delitvi skupnega premoženja za čas trajanja neskljenjene partnerske zveze in pri prenehanju le-te (71. člen DZ), obstoju, višini in zavarovanju terjatve partnerja, ki vlaga delo ali sredstva v nepremičnino, ki je posebno premoženje drugega partnerja (79. člen DZ), obliki udeležbe partnerja, ki vlaga svoj prispevek v gospodarsko družbo ali v drugo pravno osebo ali v podjetje samostojnega podjetnika posameznika ali samostojne podjetnice posameznice, ki je posebno premoženje drugega partnerja (80. člen DZ), vprašanjih, ki izvirajo iz skupne pridobitne dejavnosti ali udeležbe pri njej (81. člen DZ), preživnini za primer prenehanja partnerske skupnosti (86. člen DZ) in ureditvi drugih premoženjskih razmerij za čas trajanja neskljenjene partnerske zveze in primer njenega prenehanja (prvi odstavek 85. člena DZ).⁹⁰

5.3.1.1 Dogovor glede skupnega premoženja

DZ opredeljuje skupno premoženje kot vse premoženjske pravice, ki so bile pridobljene z delom ali odplačno med trajanjem zakonske zveze in življenjske skupnosti zakoncev (67. člen DZ). Skupno premoženje zakoncev je tudi premoženje, ki je pridobljeno na podlagi in s pomočjo skupnega premoženja oziroma iz premoženja, ki iz njega izhaja. Glede na smiselno uporabo določb ZPZ nastane skupno premoženje na enak način pri partnerjih v sklenjeni ali neskljenjeni partnerski zvezi.

Glede skupnega premoženja se lahko stranki v pogodbi sporazumeta o statusu premoženja, ki ga imata v trenutku sklepanja pogodbe in njegovi nadaljnji usodi. Sporazumeta se lahko o preoblikovanju skupnega premoženja v posebno premoženje enega izmed partnerjev ali obratno. Nenazadnje lahko tudi v celoti ukineta režim skupnega premoženja.⁹¹ Lahko določita, kakšna naj bo delitev ob razvezi, vendar morata v takem

⁸⁸ Določba prvega odstavka 60. člena OZ.

⁸⁹ Določba drugega odstavka 60. člena OZ.

⁹⁰ Prav tam.

⁹¹ Podgoršek B., Notarski vestnik, št. 11/18, str. 24.

primeru navesti način delitve, sicer se skupno premoženje razdeli po pravilih zakonitega premoženjskega režima.⁹²

Do delitve lahko pride med trajanjem dejanske življenjske skupnosti partnerjev ali po njenem prenehanju. Prav tako lahko upnik na podlagi pravnomočne sodbe zahteva, da sodišče določi delež dolžnika na skupnem premoženju in nato zahteva ta delež v postopku izvršbe.⁹³ Pri vključitvi sporazuma glede skupnega premoženja v pogodbo o ureditvi premoženjskega razmerja morata partnerja najprej ugotoviti obseg skupnega premoženja in nato dolgove ter terjatve glede skupnega premoženja.⁹⁴ Zakoniti premoženjski režim uvaja domnevo, da sta deleža zakoncev na skupnem premoženju enaka. Če partnerja želita drugačna deleža, ju morata določiti s pomočjo kriterijev, ki so primeroma naštetih v drugem odstavku 74. člena DZ.

Če se partnerja odločita za drugačno delitev skupnega premoženja, kot jo določa zakoniti premoženjski režim, in pri tem za nazaj ne razrešita vprašanja skupnega premoženja, mora sodišče v primeru spora najprej ugotoviti obseg skupnega premoženja do trenutka prenehanja zakonitega premoženjskega režima. Zato je tudi primerno, da notar spodbudi partnerja, ki sklepata pogodbo o ureditvi premoženjskih razmerij, da razrešita vprašanje likvidacije do tedaj obstoječega premoženjskega režima, sicer bo to vprašanje, prepuščeno zakonitem premoženjskem režimu.⁹⁵

Pri sestavljanju pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij je smotno upoštevati opozorila strokovnjakov, da se skupna lastnina na nepremičninah vpisuje v zemljiško knjigo pravilno, tj. kot skupna lastnina po nedoločenih deležih. Nemalokrat je namreč zaslediti, da je v zemljiški knjigi na skupni nepremičnini vpisana solastnina, torej v korist vsakega od partnerjev do ene polovice. S tem, ko je v zemljiško knjigo vpisan idealni delež v korist enega od partnerjev, je izvršba na ta idealni delež upnikom povsem mogoča in dovoljena. S takšnim napačnim vpisom partnerja prihranita upniku en postopek, tj. tožbo za razdelitev skupnega premoženja na podlagi 83. člena DZ. Upnik sicer lahko uveljavlja svojo terjatev šele po pravnomočnosti sodbe, s katero so razdeljeni deleži partnerjev.⁹⁶

⁹² Določba tretjega odstavka 71. člena DZ.

⁹³ Določba prvega odstavka 83. člena DZ.

⁹⁴ Podgoršek B., Notarski vestnik, št. 10/17, str. 24.

⁹⁵ Vrtačnik U., Novak B. (red.), 2019, str. 198.

⁹⁶ Volk D., Notarski vestnik, št. 12/19, str. 60.

5.3.1.2 Razpolaganje s premoženjem

Zakoniti premoženjski režim določa, da morata partnerja upravljati in razpolagati s skupnim premoženjem skupno in sporazumno.⁹⁷ V pogodbi o ureditvi premoženjskih razmerij se lahko dogovorita o drugačnem upravljanju skupnega premoženja in drugačnem razpolaganju z njim. Če je dogovor tak, da s skupnim premoženjem upravlja ali razpolaga le eden od partnerjev, mora ta upoštevati koristi drugega partnerja. Tak dogovor ne sme biti v nasprotju z določbami DZ, ki urejajo stanovanjsko varstvo zakonca in po katerem smeta partnerja glede skupnega stanovanja odločati le skupno in sporazumno.⁹⁸ Ta določba je namreč kogentne narave in jo partnerja ne moreta izključiti. Tako na primer ni veljavna odpoved najemne pogodbe skupnega stanovanja, čeprav je najemnik le eden od partnerjev. Za veljavno odpoved, je potrebno tudi soglasje drugega partnerja.⁹⁹

V pogodbi o ureditvi premoženjskopravnih razmerij se partnerja lahko tudi dogovorita o načinu določanja in obsegu posebnega premoženja vsakega od njiju. Omejitve, ki obstajajo pri razpolaganju s skupnim premoženjem, na področju posebnega premoženja ni. Partner, po analogiji z zakonci, izvaja lastninsko pravico samostojno na stvareh, ki so njegovo posebno premoženje.¹⁰⁰ Partnerja lahko v okviru svobode razpolaganja s svojim posebnim premoženjem določita njegovo usodo tako, da ga opredelita kot skupno premoženje ali določita drugačen način razpolaganja.

5.3.1.3 Sporazum o preživljanju

DZ dopušča, da je del pogodbe o ureditvi premoženjskopravnih razmerij tudi sporazum o medsebojnem preživljanju in sporazum o preživnini za primer razveze zakonske zveze.¹⁰¹ Nepreskrbljeni partner, ki nima sredstev za življenje in brez svoje krivde ni zaposlen, ima pravico od drugega partnerja zahtevati preživnino. Običajno se partnerja o preživljanju dogovorita ob prenehanju njune življenjske skupnosti, vendar se glede preživljanja lahko dogovorita tudi za čas njenega trajanja.¹⁰²

V okviru preživljanja se partnerja lahko dogovorita, da eden od njiju za primer prenehanja partnerske skupnosti prejme več iz naslova premoženja, v zameno se odpove pravici do preživnine. To je oblika dogovora o preživljanju, kjer je preživnina dogovorjena na

⁹⁷ Določba 69. člena DZ.

⁹⁸ Določba 70. člena DZ v zvezi z 1. in 2. odstavkom 59. člena DZ.

⁹⁹ Žnidaršič-Skubic V., v: Novak B. (red.), 2019, str. 195.

¹⁰⁰ Določba prvega odstavka 78. člena DZ.

¹⁰¹ Določba 86. člena DZ.

¹⁰² Erjavec N., Novak B., v: Novak B. (red.), 2019, str. 272.

drug način. Partnerja se lahko dogovorita o preživnini, ki je manj ugodna od zakonite oziroma se preživnini odpovesta. V takem primeru partnerja notarju pojasnita, da imata dovolj sredstev za preživljanje in drug do drugega nimata preživninskega zahtevka.¹⁰³

Vsebina dogovora mora biti skladna z ustavo, moralo in prisilnimi predpisi. Ker se razmere med partnerjema skozi čas lahko spremenijo, lahko to vpliva na veljavnost sporazuma o odpovedi pravice do preživnine ob razvezi, ki ga partnerja skleneta relativno zgodaj v njuni življenjski skupnosti. Za take primere je smotrno, da partnerja določita pogoje, pod katerimi bo zaradi spremenjenih okoliščin vseeno prišlo do naknadne sodne presoje sporazuma.¹⁰⁴

5.3.1.4 Vlaganja v nepremičnine

DZ daje podlago za sporazum o obstoju in višini njegove terjatve in o njenem zavarovanju za primere, ko eden od partnerjev vlaga delo ali sredstva v nepremičnino, ki je posebno premoženje drugega partnerja. To področje je predmet mnogih sporov na premoženjskem področju med partnerji. Ta dogovor je izvršljiv, če je dolžnik v njem soglašal z njegovo neposredno izvršljivostjo in če je terjatev, ki izhaja iz notarskega zapisa, zapadla.¹⁰⁵ S tem je terjatev tudi zavarovana. Partnerja se lahko tudi dogovorita o drugem, morda učinkovitejšem zavarovanju denarne terjatve, kot na primer o pogodbeni zastavni pravici na nepremičnini. Ne nazadnje se lahko odločita, da na nepremičnini nastane solastnina. Pri tovrstnih dogovorih lahko pride do težave, ker včasih ob sklenitvi pogodbe o ureditvi premoženjskopravnih razmerij ni jasno, kakšna bo višina vlaganj v nepremičnino. Terjatev mora biti določljiva, saj DZ določa, da v primeru nejasnih dogovorov med partnerjema velja zakoniti premoženjski režim.¹⁰⁶

5.3.1.5 Vlaganja v podjetje

ZZZDR pri urejanju premoženjskih razmerij med zakoncema, zunajzakonskima partnerjema in registriranimi istospolnima partnerjema ni določal posebnih pravil v zvezi z njuno udeležbo v gospodarski družbi. Čeprav je bilo jasno, da se je premoženje zgoraj naštetih skupin partnerjev povečevalo na račun njihove podjetniške dejavnosti. Razen določb Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09, s spremembami – v nadaljevanju: ZGD-1), ki urejajo poslovni delež pri družbi z omejeno odgovornostjo, pri kateri je mogoča

¹⁰³ Erjavec N., Novak B., v: Novak B. (red.), 2019, str. 340-341.

¹⁰⁴ Erjavec N., Novak B., v: Novak B. (red.), 2019, str. 274.

¹⁰⁵ Določba 20.a člena ZIZ.

¹⁰⁶ Določba 89. člena DZ.

delitev v primeru delitve skupnega premoženja zakoncev, tudi korporacijska pravila niso uvajala posebnih pravil v zvezi z udeležbo zakoncev v gospodarski družbi.¹⁰⁷

Z novim DZ je zakonodajalec zapolnil to praznino. V 80. členu DZ je tako urejeno vlaganje zakoncev v podjetje, ki je posebno premoženje enega od partnerjev. Do tovrstnega vlaganja lahko pride tako po zakonitem premoženjskem režimu kot po premoženjskem režimu ločenega premoženja, tj. s pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij. Dogovarjanje glede posledic vlaganja v podjetje drugega partnerja je svobodno. Partnerja lahko glede tega skleneta pogodbo, s katero določita obliko udeležbe partnerja, ki vlaga svoj prispevek. Ta pogodba je lahko vsaka pogodba, ki bi ju partnerja lahko sklenila s tretjimi osebami.¹⁰⁸

S pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij se lahko partnerja dogovorita o obsegu premoženja, ki spada v podjetje samostojnega podjetnika posameznika. Lahko se tudi dogovorita, da podjetniško premoženje spada v posebno premoženje partnerja podjetnika in da v njegovo posebno premoženje spada tudi premoženje, pridobljeno s podjetniško dejavnostjo. Lahko se dogovorita tudi o njunih deležih na tako ustvarjenem premoženju ali o dodelitvi stvari ali pravic drugemu partnerju in tako dalje.¹⁰⁹ Glede delovnega razmerja lahko skleneta pogodbo o zaposlitvi, pri kateri se v celoti uporablja delovno pravo. Glede ostalih civilnopравnih pogodb v smislu 80. člena DZ je treba upoštevati pravila DZ, po katerih morajo biti pogodbe med zakonci o medsebojnih pravicah in obveznostih sklenjene v obliki notarskega zapisa.

Kot zanimivost naj omenim, da v primeru, ko partnerja ne skleneta civilnopравne pogodbe ali pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerij, v zvezi z vlaganjem v podjetje drugega, ne velja dosledna uvedba zakonitega premoženjskega režima, kot v preostalem delu premoženjskopравnih razmerij med partnerjema. V takem primeru namreč nastane družba civilnega prava¹¹⁰ ne glede na zakoniti ali pogodbeni režim med partnerjema. Tu se izpostavlja problem nastanka take pogodbe in prednosti, ki jo ta ima pred zakonitim premoženjskim režimom. Partner, ki vlaga v podjetje drugega partnerja, lahko dobi ustrezno nadomestilo za vlaganja že na podlagi določb zakonitega premoženjskega režima ob delitvi skupnega premoženja. Zatorej ni potrebe po nastanku družbene pogodbe med njima. Teorija poudarja, da bi nastala t. i. notranja družba civilnega prava, kadar partner pri pomoči v

¹⁰⁷ Dugar G., Pravni letopis, 2015, str. 55.

¹⁰⁸ Določba 64. člena DZ.

¹⁰⁹ Podgoršek B., Notarski vestnik, št. 10/17, str. 25.

¹¹⁰ Določba 2. odstavka 80. člena DZ.

podjetju preseže pomoč, ki jo je dolžan nuditi partnerju po 56. členu DZ, po katerem razmerja med partnerji temeljijo na vzajemnem spoštovanju, zaupanju in medsebojni pomoči.¹¹¹

5.3.1.6 Podjetniško premoženje partnerjev

Pravila glede podjetniškega premoženja partnerjev določa 81. člen DZ, vendar je pri definiranju skupnega opravljanja in skupne udeležbe treba uporabiti tudi korporacijska pravila, poleg pravil DZ. DZ širi razlago skupne udeležbe zakoncev pri opravljanju pridobitne dejavnosti. Tako je delež v podjetju, ki je pridobljen s sredstvi skupnega premoženja, skupno premoženje zakoncev. Gre za načelo realne subrogacije, ki je uveljavljeno tako v teoriji kot v praksi.¹¹²

Partnerja se lahko dogovorita o vprašanjih, ki izvirajo iz skupne pridobitne dejavnosti ali udeležbe pri njej. Ta dogovor lahko uredita s družbeno pogodbo, pogodbo o delu ali drugo tovrstno pogodbo, ki ureja konkretno razmerje.¹¹³ Vendar ta pogodba ne ukinja zakonitega premoženjskega režima med njima. Za doseg odstopa od pravil zakonitega premoženjskega režima morata partnerja skleniti pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij. Po DZ imajo družbena pogodba, pogodba o delu ali druga tovrstna pogodba prednost pred pogodbenim in zakonitim premoženjskim režimom. Vendar lahko partnerja tudi ta razmerja uredita s pogodbenim premoženjskim režimom, če vprašanja, ki izvirajo iz skupne pridobitne dejavnosti ali udeležbe, razrešita jasno in izrecno.¹¹⁴

V vsakem primeru je bolj smotrno, da taka razmerja uredita v pogodbi o ureditvi premoženjskopравnih razmerij po 65. členu DZ, saj se s tem doseže *erga omnes* učinek oziroma se zavaruje pravna varnost tretjih. Posamezne pogodbe o delu in podobne pogodbe se namreč ne vpišejo v register. Hkrati pa notar lažje zasleduje namen pojasnile dolžnosti, če premoženjskopравno razmerje med partnerjema ni dodatno parcelirano s pravnimi posli, ki niso namenjeni urejanju premoženjskih razmerij med partnerjema. Zaradi varstva partnerjev je tudi smotrno, da partnerja pred podjetniško dejavnostjo v pogodbi o ureditvi premoženjskopравnih razmerij določita splošna in jasna pravila o premoženjskih razmerjih ali vsaj splošna pravila o podjetniškem premoženju.¹¹⁵

¹¹¹ Povzeto po Dugar G., v: Novak B. (red.), 2019, str. 227–239.

¹¹² Povzeto po Dugar G., v: Novak B. (red.), 2019, str. 241.

¹¹³ Določba 80. člena DZ.

¹¹⁴ Dugar G., v: Novak B. (red.), 2019, str. 243.

¹¹⁵ Dugar G., v: Novak B. (red.), 2019, str. 246.

5.3.1.7 Dednopravne klavzule

Iz primerjalnopravnih analiz izhaja, da želijo partnerji, ki se odločajo za pogodbeni premoženjski režim, celostno razrešiti medsebojna premoženjska vprašanja. Med temi vprašanji se pogosto pojavi tudi vprašanje dedovanja. Pred reformo družinskega prava leta 2017 je bilo jasno, da kljub uvedbi pogodbenega premoženjskega režima morebitne dednopravne klavzule v pogodbah o ureditvi premoženjskopravnih razmerij ne bi bile veljavne.¹¹⁶ Partnerja se ne bi, na primer mogla dogovoriti, da bo en partner ob smrti drugega dobil vse nepremičnine, ki so posebno premoženje umrlega, pod pogojem, da partnerja ne bo varal. S tem se približamo dedni pogodbi, ki je v slovenskem pravnem redu neveljavna. Tako določa ZD v 103. členu, ki pravi, da je neveljavna pogodba, s katero kdo zapušča svojo zapuščino ali njen del svojemu sopogodbniku ali komu drugemu. V primeru, da bi partnerja vstavila tako klavzulo v pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij, bi bila ta nična. Skladno z drugim odstavkom 82. člena OZ se pri razlagi spornih določil ni treba držati dobesednega pomena uporabljenih izrazov, temveč je treba iskati skupen namen pogodbnikov in določilo razumeti tako, kot to ustreza načelom obligacijskega prava. Pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij lahko partnerja skleneta za čas trajanja njune življenjske skupnosti, kakor tudi za primer razveze,¹¹⁷ zato se lahko taka pogodbena določba pravilno glasi, da partner dobi vse nepremičnine ob razvezi, ki je posebno premoženje partnerja, pod pogojem, da partnerja ne bo varal.

Nekateri avtorji zagovarjajo stališče, da bi morali sprejeti vsaj idejo o dovolitvi sklepanja dednopravnih klavzul v ženitnih pogodbah.¹¹⁸ Nenazadnje tudi prepoved sklepanja dednih pogodb ni več skladna z idejo načela avtonomije pogodbениh strank in načelom dispozitivnosti pravnih norm, in vse težje argumentiramo prepoved dednih pogodb.¹¹⁹

5.3.1.8 Sporazum o odpovedi neuvedenemu dedovanju

Sporazum o odpovedi neuvedenemu dedovanju je edina dednopravna pogodba v slovenskem pravu. Ta sporazum opredeljuje 137. člen ZD, ki pravi, da se potomec ali zakonec v sporazumu s prednikom ali zakoncem odpove dediščini, ki bi mu šla po smrti njegovega prednika ali zakonca. Določba se nanaša na zakonca, zato smiselno velja tudi za partnerje v zunajzakonski skupnosti ter sklenjeni in neskljeni partnerski zvezi. Sporazum o odpovedi

¹¹⁶ Žnidaršič-Skubic V., Pravni letopis, 2008, str. 94-95.

¹¹⁷ Določba prvega odstavka 85. člena DZ.

¹¹⁸ Žnidaršič-Skubic V., Pravni letopis, št. 1/2008, str. 95.

¹¹⁹ Žnidaršič-Skubic V., Zbornik znanstvenih razprav, 2005, str. 388-389.

neuedenemu dedovanju partnerjema omogoča, da se partner nepreklicno odpove neuedenemu dedovanju po njegovem partnerju. Ta možnost je rezultat dolgoletnih prizadevanj tako teorije kot prakse, saj te opcije pred novelo ZD-C (Uradni list RS, št. 63/2016) ni bilo. Težnja po tej možnosti se je razvila pri zakoncih, ki niso vstopali v življenjsko skupnost prvič in so želeli, da bi bili njihovi potomci izključni dediči. S tem pravilom se odstopa od načela, da nihče ne more razpolagati s pričakovano dediščino,¹²⁰ in od načela, da zapustnik ne more pogodbeno razpolagati s premoženjem, ki ga bo imel ob smrti.¹²¹

Izjava o odpovedi neuedenemu dedovanju, ki ju partnerja vključita v pogodbo o urejanju premoženjskopравnega režima, mora biti izrecna, enostranska, strogo formalna in nepreklicna izjava volje te osebe o odpovedi dediščini t. i. negativna dedna izjava. Izjava ne sme biti delna ali pogojna, omejena z rokom ali bremenom in mora biti brez napak volje.¹²² Drugi odstavek 138. člena ZD določa, da je razveljavitev mogoča, če je bila izjava povzročena s silo, grožnjo ali zvijačo, ali če je bila dana v zmoti. Poleg tega morata pri sestavljanju notarskega zapisa, ki vsebuje sporazum o odpovedi neuedenemu dedovanju sodelovati dve zapisni priči.¹²³

5.3.1.9 Dosmrtno preživljanje

Pogodba o dosmrtnem preživljanju je bila pred OZ del dednopravne zakonodaje, čeprav ni dvoma, da gre za pogodbo obligacijskega prava. S to pogodbo se partner (preživljalec) zaveže, da bo preživljal drugega partnerja ali koga drugega (preživljanca), drugi pogodbenik pa izjavi, da mu zapušča vse premoženje ali del premoženja, ki obsega nepremičnine in premičnine, ki so namenjene za rabo in uživanje nepremičnin, s tem da je njihova izročitev odložena do izročiteljeve smrti.¹²⁴ V praksi se mnogokrat pojavi pomislek, da ta pogodba med zakoncema ali partnerjema ne izpolnjuje elementa odplačnosti, saj ju že tako zavezuje medsebojna pomoč in preživljanje.¹²⁵ Vendar zakonca lahko med seboj sklepata vse pravne posle, ki bi jih lahko sklepala tudi z drugimi osebami in na tej podlagi ustanavljata pravice in

¹²⁰ Določba prvega odstavka 104. člena ZD.

¹²¹ Določba 103. člena ZD.

¹²² Sodba Vrhovnega sodišča RS, št. II Ips 217/2008 z dne 18. 11. 2010, na URL: http://sodisce.si/znanje/sodna_praksa/vrhovno_sodisce_rs/2010040815252667/ (10. 4. 2020).

¹²³ Določba prve točke 51. člena ZN.

¹²⁴ Določba 557. člena OZ.

¹²⁵ Sklep Višjega sodišča v Celju, št. Cp 569/2018 z dne 16.05.2019, na URL: <http://www.sodisce.si/visce/odlocitve/2015081111435834/> (22. 6. 2020).

obveznosti.¹²⁶ Pogodba o dosmrtnem preživljanju je aleatorna pogodba, zato mora biti podana stopnja tveganja in negotovosti. V vsakem konkretnem primeru je treba ugotoviti neposredni motiv preživljavca. Pri pogodbi o dosmrtnem preživljanju je treba paziti, da ne pride do izigravanja dedičev. S tem poslom se ne sme prekrivati darilne pogodbe. V kolikor ni podan element aleatornosti, gre za nasprotovanje načelu vestnosti in poštevanja, zato je taka pogodba nična.¹²⁷

5.3.1.10 Pogodba o preužitku

Stranki pogodbe o preužitku sta lahko tudi partnerja iz neskljenjene partnerske zveze, saj po analogiji z zakonci, lahko med seboj sklepata vse pravne posle, ki jih lahko sklepata tudi z drugimi osebami.¹²⁸ S pogodbo o preužitku en partner (preužitkar) zavezuje, da bo na drugega partnerja (prevzemnik) prenesel lastninsko pravico na določenih svojih nepremičninah, prevzemnik pa se zavezuje, da bo preužitkarju ali komu drugemu do njegove smrti nudil določene dajatve in storitve.¹²⁹ Ta pogodba je aleatorna, saj se zaradi negotovosti trajanja in obsega težko vrednostno oceni obveznost prevzemnika. Partnerja iz neskljenjene partnerske zveze imata po analogiji z zunajzakonskimi partnerji enake obveznosti kot zakonca. To pomeni, da sta si partnerja dolžna nuditi medsebojno pomoč. Zaradi te obveznosti se zdi smisel pogodbe o preužitku med partnerjema vprašljiva, vendar vzpostavitev dejanske življenjske skupnosti med partnerjema ne zagotavlja partnerju, da bo drugi partner zanj vedno skrbel, saj se neskljenjena partnerska zveza lahko prekine.¹³⁰ Ker s pogodbo o preužitku partnerja uredita premoženjsko razmerje za primer razveze je ta lahko vključena v pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.

5.4 Vloga notarja

Partnerja, ki sta se dogovorila njun premoženjski režim urediti drugače od zakonitega, se morata oglasiti pri notarju, saj je treba tak dogovor skleniti v obliki notarskega zapisa. Obličnost notarskega zapisa za pravne posle, ki jih sklepata partnerja med seboj in, ki so vsebina njune pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, je predpisana predvsem zaradi zaščite interesov pogodbenih strank. S tem se preprečuje nepremišljeno razpolaganje s

¹²⁶ Določba 64. člena DZ.

¹²⁷ Pravno mnenje in stališče Vrhovnega sodišča Slovenije, št. II Ips 7/82 in 8/82 z dne 18.3.1982, na URL: [http://www.sodnapraksa.si/?q=id:28153&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=28153](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:28153&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=28153) (19. 6. 2020).

¹²⁸ Določba prvega odstavka 64. člena DZ.

¹²⁹ Določba 564. člena OZ.

¹³⁰ Sodba Vrhovnega sodišča RS, št. II Ips 111/2017 z dne 11. 10. 2018, na URL: <http://www.sodisce.si/vsrs/odlocitve/2015081111424336/> (17. 6. 2020).

premoženjem zaradi močne čustvene in osebne povezanosti med partnerjema. Poleg tega obličnost pri sklenitvi pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij zagotavlja pravno varstvo.¹³¹

Notar Jože Rožman je opisal postopek sklenitve svoje »prve ženitne pogodbe«. Najprej je izbral ime za pogodbo, kot ga določa DZ v podnaslovu 85. člena, in sicer pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij. V preambuli pogodbe je navedel zakonsko podlago v izogib zmedi, ki bi jo tako široko poimenovanje instituta lahko povzročilo.¹³² Partnerja namreč lahko urejata premoženjskopравni režim tudi z ostalimi pogodbami civilnega prava kot so darilna pogodba, menjalna pogodba, posojilna pogodba, prodajna pogodba, pogodba o preužitku¹³³ in druge.

DZ nalaga notarjem pojasnilno dolžnost iz katere izhaja, da mora notar pred sklenitvijo pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij partnerja seznaniti z zakonitim premoženjskim režimom in ju poučiti o premoženjskih pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz DZ.¹³⁴ Notar pove, da to ni večja težava, saj se trenutni zakoniti režim ne razlikuje bistveno od dosedanje ureditve po ZZZDR. Nato mora partnerjema nepristransko svetovati in se prepričati, da sta oba v celoti razumela pomen in pravne posledice vsebine pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, ki jo želita skleniti, prav tako se mora notar prepričati, da pogodbeni vsebina ne nasprotuje ustavi, prisilnim predpisom ali moralnim načelom.¹³⁵

V nadaljevanju je treba ugotoviti in zapisati status pogodbenih strank oziroma njuni izjavi, od kdaj nepretrgoma traja njuna dejanska življenjska skupnost in kje živita.¹³⁶ Tu se odpira vprašanje, kako daleč sega dolžnost notarja pri ugotovitvi statusa strank in s tem tudi začetka dejanske življenjske skupnosti partnerjev iz nesklenjene partnerske zveze in partnerjev zunajzakonske skupnosti. Notar namreč jamči za vsebino notarskega zapisa in je dolžan ravnati s profesionalno skrbnostjo.¹³⁷ Odgovarja za vsako netočnost, četudi bi bila posledica površnosti ali nepazljivosti, hkrati velja, da notar vnese v notarski zapis le pred njim podane izjave strank, kredibilnost teh izjav pa notar ni dolžan in jih tudi ne more preverjati.¹³⁸ V praksi notar vnese v pogodbo izjavi strank, da živita skupaj, da obstaja ekonomska in

¹³¹ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B., 2019, str. 177; Podgoršek B., 2009, str. 166.

¹³² Rožman J., Notarski vestnik, št. 12/19, str. 64.

¹³³ Sklep Vrhovnega sodišča RS, št. II Ips 64/11 z dne 5. 9. 2013, na URL: <http://sodisce.si/vsrs/odlocitve/2012032113058360/> (18. 6. 2020).

¹³⁴ Določba 87. člena DZ.

¹³⁵ Druga točka določbe 87. člena DZ.

¹³⁶ Rožman J., Notarski vestnik, št. 12/19, str. 64.

¹³⁷ Drugi odstavek 6. člena OZ.

¹³⁸ Rijavec V., Pravna praksa, št. 11/98, str. 1–9.

življenjska skupnost ter da sta v zunajzakonski skupnosti. Verjamem, da je s tem izkazana njegova profesionalna skrbnost, saj notar ni dolžan preiskovati resničnosti njunih navedb. Morebitne nejasnosti pa pomenijo uporabo zakonitega režima delno ali v celoti. Datum nastanka dejanske življenjske skupnosti je pomemben, saj tisti dan štejemo za začetek nastanka skupnega premoženja partnerjev.

Notar strankama nato pojasni, da sta se dolžni medsebojno seznaniti s premoženjskim stanjem, ki ga imata vsaka od njiju na dan sklenitve pogodbe. Notar natančno vnese v pogodbo vse podatke, ki ju stranki navedeta in zapiše, da poleg navedenega nimata nobenega drugega premoženja. Opozori ju, da je pogodba izpodbojna, če drug drugega nista v celoti seznanila s svojim premoženjskim stanjem. Notarji v praksi spodbujajo stranki, da čim bolj natančno navedeta premoženje, saj je tako manj možnosti za kasnejše izpodbijanje zaradi napak volje. Notar stranki o tem pouči in opozori na tveganja, nikakor pa ju ne more prisiliti.

Nato sledi vsebina pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij. Notar vsebino njunega dogovora vnese v notarski zapis, v kolikor ni v nasprotju z ustavo, prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli. Notar Jože Rožman je mnenja, da bo sklepanje pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij dosti zahtevnejše od pravnih poslov, kakor so jih do sedaj lahko zakonci in zunajzakonski partnerji sklepali med seboj. Ključno težavo vidi ravno v nepristranskem svetovanju, saj obstaja verjetnost, da bosta stranki želeli urediti premoženjsko razmerje na način, ki je v nasprotju s prisilnimi predpisi. Notar mora to takoj prepoznati in stranki odvrniti od nedovoljenih rešitev.¹³⁹

Pri partnerjih iz neskljenjene partnerske zveze (in zunajzakonskih partnerjih) je težje ugotoviti datum nastanka dejanske življenjske skupnosti, saj glede tega ni javne listine. V praksi se notarji soočajo s težavami pri določitvi datuma dejanske življenjske skupnosti, saj od partnerjev dobijo različne odgovore. Za pravno priznanje neskljenjene partnerske skupnosti morajo biti izpolnjeni pogoji in ob izpolnitvi teh pogojev nastopijo pravne posledice (*ex tunc*) od trenutka, ko sta partnerja začela živeti skupaj.¹⁴⁰ Partnerja iz neskljenjene partnerske skupnosti zato ne moreta skleniti pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij pred nastankom pravno priznane dejanske življenjske skupnosti, kot to lahko storita bodoča zakonca pred sklenitvijo zakonske zveze.¹⁴¹ Notarji v praksi vprašajo zunajzakonska partnerja oziroma partnerja iz neskljenjene partnerske zveze, kdaj se je pričela njuna življenjska skupnost. Skladno s tem notar vnese skupni datum v notarski zapis, ki ga partnerja navedeta z

¹³⁹ Rožman J., Notarski vestnik, št. 12/19, str. 65-66.

¹⁴⁰ Novak B., 2017, str. 153-154.

¹⁴¹ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B., 2019, str. 268-269.

opisanimi elementi, ki so podlaga za obstoj njune dejanske življenjske skupnosti. Predvsem je treba napisati, od kdaj partnerja živita skupaj in tudi ugotoviti odsotnost zadržkov za sklenitev partnerske zveze. Nekateri notarji v praksi dopuščajo možnost, da bi pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij sklenila tudi bodoča partnerja iz neskljenjene partnerske zveze. To storita tako, da sestavljavcu pogodbe sporočita datum, ko so izpolnjeni pogoji za priznanje dalj časa trajajoče življenjske skupnosti. To z drugimi besedami pomeni, da bodoča partnerja sicer lahko skleneta pogodbo pred nastankom dalj časa trajajoče življenjske skupnosti, vendar bi ta lahko začela veljati šele, ko bi bili podani pogoji za obstoj dalj časa trajajoče življenjske skupnosti. Vprašanje je, kako bi se ta možnost izvedla v praksi, saj je pravno priznanje dalj časa trajajoče življenjske skupnosti odvisno od številnih okoliščin in ne od interpretacije partnerjev.¹⁴² Obenem pa tudi notar ni dolžan preverjati resničnosti izjav, ampak le zapisati pred njim podane izjave strank.¹⁴³

5.5 Hramba in register

Pred sklenitvijo pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij mora notar pogodbeni stranki seznaniti z registrom pogodb o ureditvi premoženjski pravnih razmerji in podatki, ki se vanj vpisujejo, ter ju pouči, da se pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij vpiše v register pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, in o pravnih posledicah takšnega vpisa.¹⁴⁴ Ta register vodi NZS in zagotavlja javnost podatkov vpisanih v register v skladu z drugim odstavkom 93. člena DZ. Dejstvo, da med partnerjema obstaja drugačen premoženjski režim kot je zakonski, je treba ustrezno objaviti. Le na tak način je ta podatek razviden tretjim, s katerimi bi posloval kateri izmed partnerjev. Na tak način se uvaja publicitetni učinek, ki je pomemben predvsem zaradi varovanja pravnega prometa.¹⁴⁵

Kadar notar sklepa pogodbo za ureditev premoženjskopравnih razmerij med bodočima zakoncema, začne pogodba učinkovati z dnem sklenitve zakonske zveze ali z dnem po sklenitvi zakonske zveze, ki ga določita bodoča zakonca v pogodbi o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.¹⁴⁶ Do takrat velja med zakoncema zakoniti premoženjski režim. Po sklenitvi zakonske zveze morata zakonca poslati notarju, pri katerem sta sklenila pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, izpisek iz matičnega registra o sklenitvi zakonske zveze. Notar nato pošlje NZS zahtevo za vpis v register v osmih dneh od prejema

¹⁴² Novak B., 2015, str. 121.

¹⁴³ Rijavec V., Pravna praksa, št. 11/98, str. 1–9.

¹⁴⁴ Določba tretjega odstavka 87. člena DZ.

¹⁴⁵ Žnidaršič-Skubic V., Erjavec N., v: Novak B., 2019, str., str. 267.

¹⁴⁶ Določba tretjega odstavka 85. člena DZ.

izpiska. Če zakonca, ki sta sklenila zakonsko zvezo, izpiska iz matičnega registra ne pošljeta notarju, se v razmerju do tretjih oseb domneva, da med njima velja zakoniti premoženjski režim.¹⁴⁷

Med partnerji iz neskljenjene partnerske zveze ni formalnega dneva pričetka njune življenjske skupnosti, zato lahko pogodba o urejanju premoženjskopравnih razmerij med njima velja le, ko so izpolnjene predpostavke za obstoj dalj časa trajajoče življenjske skupnosti. To je tudi razlog, da zunajzakonskim partnerjem in partnerjem iz neskljenjene partnerske zveze ni treba obveščati notarja z izpiskom iz matičnega registra. Njihova pogodba učinkuje z dnem sklenitve. Naslednji dan pa prične teči osemdnevni rok, v katerem mora notar zahtevati vpis v register pogodb pri NZS.¹⁴⁸

5.5.1 Javnost podatkov iz registra

Javnost podatkov vpeljuje domnevo, da so javni podatki znani vsem. Tako se nihče ne more sklicevati, da mu podatki, vpisani v register, niso bili znani. Velja pa tudi nasprotno, če podatki niso vpisani v register, se šteje, da tretji zanje niso mogli vedeti. V prvem primeru gre za pozitivni, v drugem pa za negativni publicitetni učinek. Ker vsebina pogodbe ni javno dostopna, se publicitetni učinki nanjo ne raztezajo. Z drugimi besedami to pomeni, da morebiten upnik na podlagi vpogleda v register pogodb še vedno ne more vedeti nič o upravičenju partnerja za njegovo samostojno pogodbeno razpolaganje.¹⁴⁹ Druge osebe se lahko seznanijo z vsebino pogodbe le, če izkažejo pravni interes ali če jim to dovolita pogodbeni stranki oziroma njihovi pravni nasledniki.¹⁵⁰ Izvirnik pogodbe hrani notar, pri katerem sta partnerja sklenita pogodbo o urejanju premoženjskopравnih razmerij.¹⁵¹

Register pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij vsebuje zaporedno številko in datum vpisa, osebni imeni partnerjev in EMŠO (oziroma datum, kraj in državo rojstva partnerja, ki je tuj državljan, naslov prebivališča), osebno ime in sedež notarja, ki hrani pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij in datum sklenitve, začetka učinkovanja, spremembe in prenehanja veljavnosti pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.¹⁵² Podatki o EMŠO in rojstni podatki strank niso javni,¹⁵³ medtem ko so vsi ostali naštetih podatki javni. Pri predlogu DZ leta 2009 se je postavilo kar nekaj vprašanj glede

¹⁴⁷ Podgoršek B., v: Novak B., 2019, str. 285.

¹⁴⁸ Podgoršek B., v: Novak B., 2019, str. 286.

¹⁴⁹ Podgoršek B., v: Novak B., 2019, str. 293-296.

¹⁵⁰ Določba 77. člena ZN.

¹⁵¹ Določba 57. člena ZN.

¹⁵² Določba 91. člena DZ.

¹⁵³ Določba drugega odstavka 93. člena DZ.

prekomernega posega v zasebnost vpisanih pogodbenih strank v register pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.¹⁵⁴ Informacijska pooblaščenka je glede posega v zasebnost v novem DZ podala mnenje, da pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov obstaja in sama zakonitost obdelave ni sporna. Vendar pa se sprašuje o smiselnosti posega v zasebnost, saj register pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij ne izključuje splošnih pravil o zaupanju v zemljiško knjigo in o domnevi lastninske pravice. Predlagala je, da bi se vpogled v te podatke omogočil le tistim posameznikom, ki stopajo v pravno-poslovne odnose s partnerjema.¹⁵⁵

Informacijska pooblaščenka je prav tako izpostavila nesorazmernost določbe tretjega odstavka 91. člena DZ, ki določa, da se podatki v registru pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij hranijo trajno. Že Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 - ZVOP-1) omejuje trajanje obdelovanja osebnih podatkov,¹⁵⁶ prav tako pa velik pomen varstvu osebnih podatkov pripisuje Splošna uredba o varstvu podatkov (Uradni list Evropske unije 119/1 z dne 4.5.2016 – GDPR). Eno izmed temeljnih načel GDPR je, da se osebni podatki hranijo le toliko časa, kolikor je potrebno za namene, za katere se osebni podatki obdelujejo. V primeru prenehanja pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med partnerjema ni več podlage, da se te podatki obdelujejo. Smotrno bi bilo, da bi upravljalec podatkov (tj. NZS) določil roke za izbris podatkov iz registra in ne, da se le-te lahko obdelujejo v nedogled.¹⁵⁷

6 Prenehanje pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij

Zahtevo za vpis prenehanja veljavnosti pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij zakonca, ki sta sklenila pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, ali njuni pravni nasledniki pošljejo notarju, ki je sestavil pogodbo (šesti odstavek 90. člena DZ). Notar pošlje zahtevo za vpis prenehanja pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, ki vsebuje datum prenehanja, NZS v osmih dneh od prejema zahteve. Konkretnih načinov prenehanja pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerij ni. Vsebina te pogodbe je vezana na

¹⁵⁴ Dostopno na URL:

https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporobe/DZ.doc.pdf__priporobe__oktober_2009.pdf (5. 6. 2020).

¹⁵⁵ Dostopno na URL:

<https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/javno-razkrita-imena-slovencev-ki-so-podpisali-predporocno-pogodbo-208370> (1. 6. 2020).

¹⁵⁶ Določba prvega odstavka 21. člena ZVOP-1.

¹⁵⁷ Dostopno na URL:

https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporobe/DZ.doc.pdf__priporobe__oktober_2009.pdf (5. 6. 2020).

pogodbeni stranki in njuno pogodbeno avtonomijo. Pri ugotavljanju razlogov in načinov za prenehanje je treba uporabiti splošna pravila obligacijskega prava.

Eden od načinov prenehanja pogodbe je tudi smrt pogodbene stranke. V takem primeru mora preživeli partner ali pravni naslednik pokojne pogodbene stranke zahtevati vpis prenehanja pogodbe v register, hkrati pa mora priložiti tudi dokazilo o smrti pogodbene stranke z izpisom iz matičnega registra. Notar od prejema popolne zahteve pošlje NZS zahtevo za vpis prenehanja pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij v register. Notarjeva zahteva mora vsebovati tudi datum prenehanja veljavnosti pogodbe.¹⁵⁸

Če partnerja želita sporazumno razvezati pogodbo o urejanju premoženjskopравnih razmerij, morata to storiti v obliki notarskega zapisa. Namen obličnosti je enak kot pri sklenitvi pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij.¹⁵⁹

7 Stroški pogodbe

Partnerja lahko skleneta pogodbo sama, ter jo nato predstavita notarju, ki vsebino pogodbe nato vnese v notarski zapis. Pogodbo lahko v praksi sestavi tudi odvetnik, vendar, ker je njegovo delo značilno v korist stranke, ki ga najame, mora vsebino te pregledati tudi notar, ki na tak način opravi nadzor v imenu obeh strank.¹⁶⁰

Notarji svoje storitve zaračunajo na podlagi Notarske tarife (Uradni list RS, št. 59/19), ki kot sestavni del vsebuje prilogo Pristojbine za notarske storitve.¹⁶¹ V tej prilogi so opredeljene različne pristojbine, ki so določene v tarifnih številkah in ki opredeljujejo način vrednotenja in obračunavanja notarskih storitev. Priloga Pristojbine za notarske storitve najprej opredeli tarifno številko 1 v obliki tabele. Znesek pristojbine je odvisen od vrednosti predmeta pogodbe.

Za notarski zapis Pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij se odmeri pristojbina po tarifni številki 1, zvišana za 25 odstotkov. Tako bi recimo za Pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, katere vrednost ne bi presegala 459,00 EUR, znašala pristojbina 42,00 EUR po tarifni številki 1. Ta znesek je treba povečati za 25 odstotkov kar znaša 52,50 EUR. Če bi vrednost predmeta pogodbe znašal med 459,00 EUR in 2.295,00 EUR, bi pristojbina znašala 57,00 EUR, povečana za 25 odstotkov pa 71,25 EUR. Tabela določa najvišjo vrednost predmeta pogodbe na 750.000,00 EUR, za katero pristojbina znaša

¹⁵⁸ Podgoršek B., v: Novak B., 2019, str., str. 288.

¹⁵⁹ Podgoršek B., v: Novak B., 2019, str., str. 288-289.

¹⁶⁰ Rijavec V., Notarski vestnik št. 10/17, str. 55.

¹⁶¹ Dostopno na URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/npb/2019-01-2624-p1.pdf> (21. 4. 2020).

576,00 EUR. Če vrednost predmeta pogodbe presegala najvišjo vrednost, ki jo določa tabela, se za vsakih nadaljnjih 50.000,00 EUR pristojbina poviša za 23,00 EUR, vendar skupaj največ 1.140,00 EUR. Končni znesek je tudi v tem primeru treba povečati za 25 odstotkov. Pristojbine za notarske storitve pri opredelitvi pristojbine od vrednosti predmeta notarskih listin v drugi točki tarifne številke 2 določa, da znaša pristojbina za Pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij 314,00 EUR, če vrednost premoženja ni znana.

Poleg cene, ki jo morata partnerja plačati za notarski zapis Pogodbe o ureditvi premoženjskopravnih razmerij, morata partnerja plačati še pisarniške stroške in morebiten pregled zemljiške knjige, zemljiškega katastra in pregled vpisa v sodnem registru družb.

8 Sklep

ZPZ ne ureja premoženjskoprnega razmerja med partnerji iz neskljenjene partnerske zveze, ampak v svojih določbah glede premoženjskega režima napotuje na DZ. Partnerja iz neskljenjene partnerske zveze sta glede pravnih posledic izenačena s partnerji iz zunajzakonske skupnosti. Pred pisanjem magistrske naloge sem si zastavil hipotezo, da partnerji iz neskljenjene partnerske zveze *de facto* niso izenačeni z zunajzakonskimi partnerji. Tako hipotezo sem zastavil zato, ker je zakonodajalec imel kar nekaj težav pri doseganju vsaj zakonske izenačitve pravic med raznospolnimi in istospolnimi partnerji na premoženjskoprnem področju.

V času pisanja te magistrske naloge je bilo v Registru pogodb o ureditvi premoženjskoprnih razmerij registriranih 132 pogodb. Od teh ni nobena sklenjena med istospolnimi partnerji, kar tudi ni presenetljivo, saj je število neskljenjenih partnerskih zvez mnogo manjše od števila zakoncev ali zunajzakonskih partnerjev.¹⁶² V svoji magistrski nalogi se osredotočam na partnerje iz neskljenjene partnerske zveze, ki po definiciji niso formalizirali njihove življenjske skupnosti. To pomeni, da ni statističnega podatka o številu obstoja takih partnerstev. Relativno majhno število partnerjev, ki so se odločili skleniti pogodbo o ureditvi premoženjskoprnih razmerij, lahko pripisemo tudi dejstvu, da gre za nov institut, ki se bo v našem pravnem prostoru šele razvil. Možnost sklenitve pogodbe o ureditvi premoženjskoprnih razmerij je vendarle dobrodošla, ne le zaradi udejanjanja avtonomije pogodbenih strank, ampak tudi iz bolj praktičnih razlogov, saj so denimo stroški morebitnega pravljanja glede premoženja med partnerji lahko visoki in zamudni, kar pa prinaša še dodatno nevšečnost ob morebitnem prenehanju življenjske skupnosti, kar je že samo po sebi neprijetna situacija.

Pri raziskovanju možnosti, ki jih imata partnerja iz neskljenjene partnerske zveze pri sklepanju pogodbe o ureditvi premoženjskoprnih razmerij, nisem odkril neenakosti z zunajzakonskimi partnerji in zakonci. Ureditev se razlikuje le med bodočimi zakonci in bodočimi partnerji iz neskljenjene partnerske zveze. Bodoči zakonci lahko sklenejo pogodbo o ureditvi premoženjskoprnih razmerij brez vzpostavitve dalj časa trajajoče življenjske skupnosti, vendar imajo kasneje dolžnost poslati notarju izpisek iz matičnega registra, da sta sklenila zakonsko zvezo. Notar nato v osmih dneh od prejema izpiska pošlje NZS zahtevo po

¹⁶² To sklepam iz podatkov Statističnega urada RS, ki sicer navaja samo število sklenjenih zakonskih in partnerskih zvez. Menim, da je to tudi približen pokazatelj razmerja med zunajzakonskimi partnerji in partnerji iz neskljenjene partnerske zveze. Dostopno na URL: <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/17/78> (6. 6. 2020).

vpisu sklenjene pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij v register. Partnerji iz nesklenjene partnerske zveze, tako kot zunajzakonski partnerji, ne morejo skleniti pogodbe pred vzpostavitvijo dalj časa trajajoče skupnosti. Nekateri notarji tu ne vidijo težave in menijo, da lahko bodoča partnerja iz nesklenjene partnerske zveze (ali partnerja iz zunajzakonske skupnosti) skleneta tako pogodbo prej tako, da sestavljalcu pogodbe enostavno navedeta datum, ko bodo elementi dalj časa trajajoče življenjske skupnosti izpolnjeni.

Nova ureditev pogodbenega premoženjskega režima omogoča, da se partnerja dogovorita o lastnini glede premoženja, ki ga pridobita v času trajanja zakonske zveze. S tem se torej zasleduje ustavna pravica do zasebne lastnine in dedovanja ter način pridobivanja in uživanja lastnine tako, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija. Pogodbeni režim je tako med partnerje uvedel temeljni načeli civilnega prava, in sicer načelo avtonomije volje strank ter dispozitivnosti pravnih norm. Trenutna ureditev ustrezno uvaja načelo svobodne volje pri razpolaganju s svojim premoženjem ter kakovostno varuje položaj šibkejše stranke neodvisno od spolne usmerjenosti partnerjev. Nobenega dobrega razloga namreč ni, da bi na tej podlagi uvajali različna zakonska obravnavanja. Morebitne neenakosti se bodo pokazale skozi prakso, saj zgolj na podlagi zakonskih določb neenakosti med zunajzakonskimi partnerji in partnerji iz nesklenjene partnerske zveze ni. Želim pa si zaključiti z upanjem, da bi si slovenski zakonodajalec v bodoče prizadeval za odpravo zakonske delitve med zakonci, zunajzakonskimi partnerji ter partnerji iz sklenjene in nesklenjene partnerske zveze, tako, da bi partnerska razmerja končno urejal v enovitem zakonu.

9 Viri

9.1 Literatura

1. Barlič N., Avtonomija v družinskem pravu de lege lata in de lege ferenda, Pravna praksa, št. 31–32/2008, str. 26;
2. Boele-Woelki K. (ured.), Principles of European Family Law Regarding Property, Maintenance and Succession Rights of Couples in de facto Unions, Intersentia, Združeno kraljestvo, 2019;
3. Dolžan J., Uredbi (EU) glede premoženjskopравnih razmerij za mednarodne pare - kolizijska pravila, Odvetnik, št. 90/19, str. 106-113;
4. Dugar G., Podjetniško premoženje kot skupno premoženje zakoncev, Pravni letopis, 2015, str. 55-79;
5. Johnson P., Falcetta S., Same-Sex Marriage and Article 12 of the European Convention on Human Rights, Research Handbook on Gender, Sexuality and the Law, Združeno Kraljestvo, 2020, na URL: <https://ssrn.com/abstract=3136642> (13. 10. 2020);
6. Kralj S., Koraki pri uresničevanju vizije slovenskega notariata, Notarski vestnik, št. 11/2018, str. 7–8;
7. Lampe R., Pravo človekovih pravic, Sistem človekovih pravic v mednarodnem, evropskem in ustavnem pravu, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 2010;
8. Novak B. (red.), Komentar Družinskega zakonika, Ljubljana, Založba Uradni list Republike Slovenije, 2019;
9. Novak B., Družinski zakonik (DZ) z uvodnimi pojasnili, Založba Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 2018;
10. Novak B., Družinsko pravo (2. spremenjena in dopolnjena izd.), Založba Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 2017;
11. Novak B., Družinsko pravo, Založba Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 2015;
12. Podgoršek B., Nekaj značilnosti pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, Notarski vestnik, št. 11/18, str. 22-29;
13. Podgoršek B., Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, Notarski vestnik, št. 10/17, str. 21-32;
14. Rijavec V., Civilnopravna odgovornost notarjev, Pravna praksa, št. 11/1998, str. 1-9;
15. Rijavec V., Notariat quo vadis?, Notarski vestnik št. 10/17, str. 55-60;
16. Rožman J., Moja prva ženitna pogodba, Notarski vestnik, št. 12/2019, str. 64-66;

17. Šturm L. (ured.), Komentar Ustave Republike Slovenije, Dopolnitev A, Fakulteta za državne in evropske študije, Ljubljana, 2011;
18. Varanelli L., Pogodbeno pravo: Temeljna načela in subjekti pogodbenega razmerja, Ljubljana, IUS Software, GV Založba, 2014;
19. Verčko M., Kaj nam prinašajo ženitne pogodbe (1), Pravna praksa, št. 14/10, str. 18-19;
20. Volk D., Skupno premoženje zakoncev in (napačni) vpisi v zemljiško knjigo, Notarski vestnik, št. 12/19, str. 56-60;
21. Zupančič K., Družinsko pravo, Založba Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 1999;
22. Zupančič K., Novak B., Predpisi o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, Založba Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 2008;
23. Žnidaršič Skubic V., Dedna pogodba, dednopravne klavzule v ženitni pogodbi in skupna oporoka, Pravni letopis, št. 1/08, str. 85-100;
24. Žnidaršič-Skubic V., Dedna pogodba, Zbornik znanstvenih razprav 2005, str. 371-389.

9.2 Pravni predpisi

1. Ustava Republike Slovenije (URS), Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, UZS68, 66/00, UZ80, 24/03, UZ3a, 47, 68, 69/04, UZ14, 69/04, UZ43, 69/04, UZ50, 68/06, UZ121,140,143, 47/13, UZ148, 47/13, UZ90, 97, 99, 75/16, UZ70a;
2. Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), Uradni list RS, št. 33/94, Mednarodne pogodbe, št. 7/94;
3. Družinski zakonik (DZ), Uradni list RS, št. 15/17, 21/18;
4. Obligacijski zakonik (OZ-UPB1), Uradni list RS, št. 97/07, 64/16, 20/18;
5. Zakon o dedovanju (ZD), Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94, 40/94, 117/00, 67/01, 83/01, 73/04, 31/13, 63/16;
6. Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-L-UPB4), Uradni list RS, št. 3/07, 93/07, 37/08, 45/08, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13, 45/14, 53/14, 58/14, 54/15, 76/15, 11/18, 53/19, 66/19;
7. Zakon o notariatu (ZN-UPB3), Uradni list RS, št. 2/07, 33/07, 45/08, 91/13;
8. Zakon o partnerski zvezi (ZPZ), Uradni list RS, št. 33/16;
9. Zakon o ratifikaciji Protokola št. 12 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (MPKVCPB), Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 8/10;

10. Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti (ZRIPS), Uradni list RS, št. 65/05, 55/09, 18/16, 33/16, 68/16;
11. Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR), Uradni list RS, št. 69/04, 101/07, 90/11, 84/12, 82/15, 15/17, 30/18;
12. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Uradni list RS, št. 65/09, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19.

9.3 Sodna praksa

9.3.1 Sodna praksa ESČP

1. Sodba ESČP, Schalk in Kopf proti Avstriji, št. 30141/04 z dne 22. 11. 2010, na URL: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-99605%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-99605%22]}) (3. 3. 2020);
2. Sodba ESČP, Johnston in ostali proti Irski, št. 9697/82 z dne 18. 12. 1986, na URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57508> (8. 4. 2020);
3. Sodba ESČP, Oliari in ostali proti Italiji, št. 18766/11 in 36030/11 z dne 21. 7. 2015, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-156265> (18. 6. 2020);
4. Sodba ESČP, Orlandi in ostali proti Italiji, št. 26431/12 z dne 3. 12. 2013, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-139934> (18. 6. 2020);
5. Sodba ESČP, Hämäläinen proti Finski, št. 37359/09 z dne 16. 7. 2014, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-145768> (18. 6. 2020);
6. Sodba ESČP, Chapin in Charpentier proti Franciji, št. 40183/07 z dne 9. 6. 2016, na URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-163436> (18. 6. 2020).

9.3.2 Domača sodna praksa

1. Odločba Ustavnega sodišča, št. U-I-212/10 z dne 14. 3. 2013, Uradni list RS, št. 31/2013 in OdlUS XX, 4;
2. Odločba Ustavnega sodišča, št. U-I-425/06 z dne 2. 7. 2009, Uradni list RS, št. 55/2009 in OdlUS XVIII, 29;
3. Odločba Ustavnega sodišča, št. U-I-152/03 z dne 23. 3. 2006, Uradni list RS, št. 36/2006 in OdlUS XV, 22;
4. Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, št. II Ips 217/08 z dne 18.11.2010, na URL: http://sodisce.si/znanje/sodna_praksa/vrhovno_sodisce_rs/2010040815252667/ (10. 4. 2020);
5. Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, št. II Ips 817/06 z dne 10. 5. 2007 na URL: <http://www.sodisce.si/vsrs/odlocitve/10951/> (6. 4. 2020);

6. Sodba Vrhovnega sodišča RS, št. II Ips 111/17 z dne 11. 10. 2018 na URL:
<http://www.sodisce.si/vsrs/odlocitve/2015081111424336/> (1. 4. 2020);
7. Sodba in sklep Višjega sodišča v Ljubljani, št. III Cp 948/15 z dne 12. 8. 2015 na URL: <http://www.sodisce.si/vislj/odlocitve/2015081111384277/> (6. 4. 2020);
8. Sklep Višjega sodišča v Kopru, št. II Ips 104/03 z dne 5. 2. 2004 na URL:
<http://www.sodisce.si/vsrs/odlocitve/8763/> (6. 4. 2020);
9. Sklep Višjega sodišča v Celju, št. Cp 569/18 z dne 16. 5. 2019, na URL:
<http://www.sodisce.si/visce/odlocitve/2015081111435834/> (1. 4. 2020);
10. Sklep Vrhovnega sodišča RS, št. II Ips 64/2011 z dne 5. 9. 2013, na URL:
<http://sodisce.si/vsrs/odlocitve/2012032113058360/> (18. 6. 2020);
11. Pravno mnenje in stališče Vrhovnega sodišča Slovenije, št. II Ips 7/82 in 8/82 z dne 18.3.1982, na URL:
[http://www.sodnapraksa.si/?q=id:28153&database\[SOSC\]=SOSC&database\[SOPM\]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=28153](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:28153&database[SOSC]=SOSC&database[SOPM]=SOPM&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=28153) (19. 6. 2020).

9.4 Spletni viri

1. Möderndorfer J., Predlog Zakona o partnerski zvezi z dne 21. 12. 2015, na URL:
<https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C1257F230051F23C&db=konzak&mandat=VII&tip=doc> (6. 4. 2020);
2. ODZ z dne 1. junija 1811, št. 946/1928, na URL: <http://sistory.si/11686/36062> (11. 4. 2020);
3. American Psychological Association. (2008). Answers to your questions: For a better understanding of sexual orientation and homosexuality. Washington, DC, na URL:
<https://web.archive.org/web/20130808032050/http://www.apa.org/helpcenter/sexual-orientation.aspx> (17. 12. 2019);
4. Resolution on equal rights for gays and lesbians in the EC, Official Journal C 313, z dne 12. 10. 1998, str. 186, na URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A51998IP0824> (28. 2. 2020);
5. United States Holocaust Memorial Museum, Washington, DC, »Paragraph 175«, na URL: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/paragraph-175> in »Persecution of Homosexuals in the Third Reich«, na URL:
<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/persecution-of-homosexuals-in-the-third-reich> (13. 2. 2020);

6. Vlada RS, Predlog Družinskega zakonika, 20. 12. 2016, na URL: https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE6A1C125808F004FBEFE&db=kon_zak&mandat=VII&tip=doc# (1. 3. 2020);
7. Vlada RS, Predlog Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti (ZRIPS), 31. 3. 2005, na URL: https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C1256FD9004833DD&db=kon_zak&mandat=IV&tip=doc# (28. 2. 2020);
8. Vlada RS, Predlog Družinskega zakonika, 2. 6. 2011, na URL: https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C12578A300523C14&db=kon_zak&mandat=VI&tip=doc# (18. 6. 2020);
9. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Pripombe na predlog Družinskega zakonika, z dne 20. 10. 2009, dostopno na URL: https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/pripombe/DZ.doc.pdf__pripombe__oktober_2009.pdf (1. 6. 2020);
10. N. Č., Javno razkrita imena Slovencev, ki so podpisali »predporočno pogodbo« z dne 19. julij 2019, dostopno na URL: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/javno-razkrita-imena-slovencev-ki-so-podpisali-predporocno-pogodbo-208370> (1. 6. 2020).